

Zbirni podatci

Autor: doc. dr. sc. Jelena Čuveljak

Datum objave: 22.01.2026

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Troškovi stečajnog postupka

Naknada troškova stečajnog postupka važan je element u tijeku stečajnog postupka jer su ti troškovi ključni za sve sudionike postupka. Ako je stečajna masa mala, postoji stvarna opasnost da će se sav novac potrošiti na troškove postupka pa neće biti dovoljno sredstava za namirenje vjerovnika.

1. UVODNE NAPOMENE

Troškovi stečajnog postupka svi su financijski izdaci vezani za provedbu stečaja nad imovinom dužnika. To su obvezni troškovi koje mora podmiriti stečajna masa (odnosno prodaja imovine dužnika), a ako ona nije dovoljna, troškovi se mogu prenijeti na vjerovnike koji su podnijeli zahtjev. Troškovi stečajnog postupka (članak 159. stavak 1. Stečajnog zakona („Narodne novine”, broj: 71/15., 104/17., 36/22., 27/24.; dalje u tekstu: SZ) važni su jer omogućuju provedbu i zakonitost samog stečaja, ali i zaštitu interesa svih uključenih strana.

Troškovi postupka omogućuju vođenje postupka jer se stečajni postupak ne može provesti bez određenih troškova, kao što su nagrada i troškovi stečajnog upravitelja, sudske pristojbe, troškovi računovodstva, oglašavanja, vještačenja i administracije. Dakle, bez podmirenja tih troškova postupak se ne bi mogao učinkovito voditi. Troškovi stečajnog postupka imaju prednost pred tražbinama vjerovnika, što osigurava da se postupak dovrši. Time se izbjegava obustava stečajnog postupka zbog nedostatka sredstava.

Pravilno financiran postupak omogućuje utvrđivanje stvarne imovine stečajnog dužnika, pravednu i transparentnu raspodjelu stečajne mase, sprječavanje zlorabica i prikrivanja imovine, a troškovi usto pokrivaju rad osoba i institucija koje nadziru zakonitost postupka (sud, stečajni upravitelj, vještaci), čime se jača povjerenje u pravni sustav. No ako su troškovi previsoki u odnosu na stečajnu masu, vjerovnici mogu dobiti manju naplatu ili postupak može biti zaključen bez raspodjele, što pokazuje koliko je važno racionalno upravljanje njima. Zaključno, troškovi stečajnog postupka nužni su jer omogućuju njegovo provođenje, osiguravaju pravednost i zakonitost te štite interese vjerovnika i dužnika. Bez njih stečaj ne bi mogao ostvariti svoju svrhu.

U osnovne kategorije troškova spadaju prije svega sudski troškovi, odnosno pristojba za pokretanje postupka, što je fiksni iznos koji se plaća uz podnošenje stečajnog zahtjeva, zatim troškovi dodatnih objava te tijela stečajnog postupka. Usto postoje i troškovi upravljanja stečajnom masom, a oni uključuju plaće stručnih osoba koje vode postupak, kao što su nagrada i troškovi stečajnog upravitelja, troškovi računovodstva te odbora vjerovnika. Postoje i ostali zakonski i operativni troškovi, kao što su troškovi održavanja imovine, troškovi prodaje imovine, a ako se odluči da se nastavlja s radom, postoje i troškovi nastavka poslovanja (npr. plaće zaposlenicima, nabava sirovina).

Troškovi postupka imaju apsolutni prioritet nad svim drugim tražbinama i plaćaju se prije podjele sredstava redovnim, povlaštenim i ostalim vjerovnicima. Ako stečajna masa nije dovoljna da pokrije sve troškove postupka, postupak se obustavlja, što u praksi znači da vjerovnici neće dobiti ništa, a sami troškovi postupka mogu biti smanjeni.

U predstečajnom i stečajnom postupku svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka (članak 20. SZ-a). Troškove stečajnog postupka čine izdaci učinjeni u povodu i tijekom stečajnog postupka, kao što su troškovi sudskih pristojbi, ¹ naknade troškova za pristup na ročišta, nagrada za rad odvjetnika i drugo. Osnovno je pravilo da svaki vjerovnik sam snosi svoje troškove u stečajnom postupku.

Naime, troškovi stečajnog postupka određeni su kao tražbine nižih isplatnih redova, a te se tražbine ne prijavljuju, osim kada sud posebno pozove i te vjerovnike da prijave svoje tražbine. Takav poziv upućuje se kada se ocijeni da

će se svi vjerovnici viših isplatnih redova u potpunosti namiriti, pa će preostali dio stečajne mase biti dostatan i za namirenje vjerovnika nižih isplatnih redova. Budući da vjerovnici često uz prijave tražbina viših isplatnih redova prijavljuju i troškove same prijave, sud bi trebao takvu preuranjenu prijavu troškova postupka odbaciti jer nije pozvao i vjerovnike nižih isplatnih redova da prijave tražbine.²

2. TROŠKOVI PREDSTEČAJNOG POSTUPKA

I u tijeku predstečajnog postupka nastaju troškovi, a dio tih troškova mora predujmiti podnositelj prijedloga, i to u iznosu od 660,00 eura (članak 28. SZ-a). Iako je zakon izričito naveo da ako podnositelj prijedloga za otvaranje predstečajnoga postupka nije uplatio predujam za troškove predstečajnoga postupka, prijedlog će se odbaciti kao nedopušten, sudska praska³ ipak je olakšala položaj podnositelja prijedloga pa ga se zove na uplatu tog iznosa, ako nije plaćen već pri podnošenju prijedloga.

Budući da obveza plaćanja iznosi 660,00 eura, u slučaju da su podnesena dva ili više prijedloga, određeno je da je svaki od podnositelja prijedloga dužan uplatiti predujam za troškove predstečajnoga postupka u jednakom iznosu.

Troškovi u tijeku tog postupka mogu biti brojni, s time da su određeni troškovi FINA-e u iznosu od 760,00 kn uvećani za porez na dodanu vrijednost te troškovi za nagradu povjereniku⁴ u bruto iznosu od 3.000,00 kuna do 20.000,00 kuna.⁵

Troškovi Financijske agencije (dalje u tekstu: FINA) određeni su u skladu s Pravilnikom o vrsti i visini naknade troškova Financijske agencije u predstečajnom postupku, visini naknade troška Financijske agencije za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i zahtjeva za provedbu skraćenoga stečajnog postupka („Narodne novine”, broj: 106/15., 54/22.).

Dakle, FINA ima pravo na nagradu u postupku predstečajne nagodbe, i to u iznosu od 760,00 kn uvećanu za porez na dodanu vrijednost koju plaća dužnik te naknadu za prijavu tražbine koju u pravilu plaća dužnik. Naime, ako je pojedina prijavljena tražbina navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnoga postupka i bude osporena, podnositelj prijave dužan je za prijavu svake pojedine tražbine platiti naknadu FINA-i u iznosu od 2 % od iznosa tražbine, ali ne više od 25 eura. Ako pojedina prijavljena tražbina nije navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnoga postupka i nije osporena, naknadu je dužan platiti dužnik. Od plaćanja naknade za prijavu tražbine oslobođeni su Republika Hrvatska⁶ i tijela državne vlasti.

SZ nije definirao koja se sve tijela smatraju tijelima državne vlasti, a u našem zakonodavstvu postoji više vrlo sličnih definicija, s time da se rabi pojam tijela javne vlasti. Tako je Zakonom o transparentnosti tokova javnih sredstava („Narodne novine”, broj: 72/13., 47/14.) određeno da su tijela javne vlasti državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, pravne osobe čiji su programi ili djelovanje zakonom utvrđeni kao javni interes te se u cijelosti ili djelomično financiraju iz državnog proračuna Republike Hrvatske ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačka društva u većinskom ili isključivom vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave.

Nadalje Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine”, broj: 25/13., 85/15., 69/22.) daje vrlo sličnu definiciju te ističe da se tijelima javne vlasti smatraju tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno iz javnih sredstava (nameta, davanja, i sl.), kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo. Budući da je riječ o brojnim osobama (oko 6000), Povjerenik za informiranje vodi popis tijela javne vlasti.⁷

Međutim, ta naknada za prijavu tražbina ne plaća se na sve prijavljene tražbine, već samo ako je pojedina prijavljena tražbina navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnoga postupka pa bude osporena i u tom je slučaju podnositelj prijave dužan za prijavu svake pojedine tražbine platiti naknadu FINA-i u iznosu od 2 % od iznosa tražbine, ali ne više od 25,00 eura. S obzirom na to da nije istaknuto da se na taj iznos plaća i porez na dodanu vrijednost, u dosadašnjoj sudskoj praksi izražen je stav da se taj iznos ne uvećava za porez na dodanu vrijednost.

Nadalje, tu je posebnu naknadu dužan platiti dužnik uz uvjet da pojedina prijavljena tražbina nije navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnoga postupka, a u tijeku postupka ipak nije osporena.

Dakle, ta posebna naknada plaća se u dva slučaja i u pravilu je plaća dužnik.

1. Ako je osporena tražbina koja je navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka, iznos naknade plaća podnositelj prijave, što je u pravilu dužnik.
2. Ako je priznata tražbina koja nije navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka, iznos naknade plaća dužnik jer je propustio navesti određenu tražbinu u prijedlogu.

2.1. POSLOVANJE DUŽNIKA OD OTVARANJA PREDSTEČAJNOGA POSTUPKA

Dužnik koji se nalazi u stanju nelikvidnosti mora postupati s povećanom pažnjom, a već od dana podnošenja prijedloga za otvaranje postupka predstečajne nagodbe istaknuto je da smije obavljati samo plaćanja koja su nužna za redovno poslovanje, a od dana otvaranja predstečajnoga postupka do njegova završetka dužnik može obavljati samo plaćanja nužna za redovno poslovanje i ispunjavati obveze iz novog zaduženja koje je preuzeo u tijeku predstečajnog postupka.

Da ne bi bilo sumnje koja su to plaćanja nužna za redovno poslovanje, određeno je da se tim plaćanjima smatraju:

- plaćanja iz radnoga odnosa u bruto iznosu za radnike i prijašnje dužnikove radnike čije su tražbine dospjele do dana otvaranja predstečajnoga postupka
- otpremnine do iznosa propisanoga zakonom i kolektivnim ugovorom
- tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti
- plaće radnika uvećane za iznos doprinosa na osnovicu i druga materijalna prava radnika u skladu s ugovorima o radu i kolektivnim ugovorima dospjela nakon podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnoga postupka
- plaćanja za troškove predstečajnoga postupka
- druga plaćanja nužna za redovno poslovanje propisana posebnim zakonom.

Plaćanja nužna za redovno poslovanje uređena su posebnim zakonom. Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi u članku 17. propisuje da se plaćanjima nužnima za redovno poslovanje smatraju:

1. prioritetne tražbine - tražbine radnika i prijašnjih radnika dužnika nastale do dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe, iz radnog odnosa u bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti
2. plaće radnika od dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe
3. operativne troškove poslovanja (električna energija, voda i dr.)
4. nabavu robe i usluga potrebnih za redovno poslovanje
5. porez na dodanu vrijednost, trošarine, doprinose i druge poreze koji od strane dužnika moraju biti obračunati i plaćeni u skladu s propisima
6. troškove postupaka pred javnopravnim tijelima
7. troškove izrade dokumentacije potrebne za pokretanje i provedbu postupka predstečajne nagodbe.

Dakle, ta će plaćanja biti dopuštena u tijeku postupka predstečajne nagodbe. Ako dužnik provodi plaćanja koja se ne smatraju nužnim za redovno poslovanje, to je razlog za obustavu predstečajnog postupka.

Nadalje je određeno da u razdoblju od otvaranja predstečajnog postupka do njegova završetka dužnik ne smije ispunjavati obveze nastale i dospjele prije otvaranja predstečajnoga postupka, osim obveza za koje je izričito

navedeno da se smatraju nužnima za redovno poslovanje na temelju članka 29. stavka 2. SZ-a. Ako dužnik ne poštuje tu obvezu i provodi nedopuštena plaćanja, to je razlog za obustavu predstečajnog postupka.

Od dana podnošenja prijedloga za otvaranje postupka predstečajne nagodbe do dana otvaranja tog postupka dužnik ne smije otuđiti ni opteretiti nekretninu, a nakon otvaranja predstečajnog postupka dužnik može otuđivati ili opterećivati nekretnine samo na temelju prethodnoga odobrenja povjerenika.⁸

Ako dužnik sklopi pravni posao otuđenja ili opterećivanja nekretnine nakon otvaranja postupka predstečajne nagodbe bez prethodnog odobrenja, takav pravni posao nema učinak prema vjerovnicima ako je treća osoba znala ili morala znati da poduzeti pravni posao prelazi okvire redovnog poslovanja dužnika i da njegovo poduzimanje nije odobrio povjerenik ili sud ako povjerenik nije imenovan. Dakle, treće osobe moraju biti iznimno oprezne pri sklapanju ugovora vezanih za otuđenje ili opterećenje nekretnina s dužnikom koji je u postupku predstečaja i bilo bi korisno da uvijek traže presliku odobrenja povjerenika, i to prije sklapanja tog ugovora.

Budući da nije dopušteno ni vođenje ovršnih postupaka za vrijeme trajanja postupka predstečajne nagodbe, određeno je i da se mjenice i čekovi te drugi nalozi za plaćanje izdani prije otvaranja predstečajnog postupka ne naplaćuju na teret računa dužnika za vrijeme trajanja postupka. Dakle, za vrijeme trajanja predstečajnog postupka nije dopušteno provođenje naloga za plaćanje koje je dužnik izdao prije otvaranja predstečajnog postupka, no dopušteno je da se provode nalozi za plaćanje koji su nastali nakon otvaranja predstečajnog postupka. Doduše, ako je izdana bjanko-mjenica bez datuma izdavanja i datuma dospijeca tražbine, bit će jako teško utvrditi je li riječ o mjenici koja je izdana prije ili poslije otvaranja tog postupka.⁹

Iako nije dopušteno naplaćivanje mjenica izdanih prije otvaranja predstečajnog postupka na teret računa dužnika za vrijeme trajanja tog postupka, radi očuvanja mjeničnopravnih tražbina dopušteno je prezentiranje mjenice, s time da će se na mjenici utvrditi datum (dan) prezentiranja i izdati potvrda da po mjenici nije plaćeno zato što je nad dužnikom otvoren predstečajni postupak.

Naime, mjenica plativa na određeni dan ili na određeno vrijeme, nakon dana izdavanja ili viđenja, mora se podnijeti na isplatu bilo na sam dan plaćanja bilo jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za njim (članak 37. Zakona o mjenici, „Narodne novine“, broj: 74/94., 92/10.). Stoga bi za imatelja mjenice mogle nastupiti štetne posljedice ako ne poštuje te zakonom propisane rokove pa im se daje pravo prezentiranja mjenice, ali je određeno da se ne može provoditi plaćanje na temelju mjenice koja je izdana prije otvaranja postupka predstečajne nagodbe.

3. TROŠKOVI PRIJEDLOGA ZA OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka mogu podnijeti vjerovnik, dužnik i FINA. FINA podnosi sudu prijedloge i zahtjeve za otvaranje stečajnog postupka nad pravnim osobama koje u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana, stoga se više neće događati da se prijedlozi za otvaranje stečajnog postupka podnose nakon višegodišnje blokade računa.¹⁰

Na temelju članka 3. Pravilnika o vrsti i visini naknade troškova Financijske agencije u predstečajnom postupku, visini naknade troška Financijske agencije za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i zahtjeva za provedbu skraćenoga stečajnog postupka, visina naknade troška FINA-e za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka određuje se u iznosu od 140,00 kuna uvećanom za porez na dodanu vrijednost. U članku 4. Pravilnika određeno je da joj se isplaćuje jednaka naknada od 140,00 kuna za podnošenje zahtjeva za provedbu skraćenoga stečajnog postupka.

Iako je uvedena obveza FINA-e da podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, i dalje je zadržana obveza samog dužnika da podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka kada su ispunjeni stečajni razlozi. Stoga je određeno da su prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka dužni bez odgode, a najkasnije 21 dan od dana nastanka stečajnoga razloga, podnijeti osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu, član upravnoga odbora dioničkoga društva, likvidator, član nadzornoga odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, ako joj je moglo biti poznato postojanje stečajnoga razloga i nepostojanje osoba ovlaštenih za zastupanje po zakonu te član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, ako joj je moglo biti poznato postojanje stečajnoga razloga i nepostojanje osoba ovlaštenih za zastupanje po zakonu. Ako nisu pravovremeno podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, nego je taj prijedlog podnijela FINA ili radnici odnosno Republika Hrvatska, može im se osobno naložiti plaćanje

iznosa predujma za namirenje troškova stečajnog postupka.

U tijeku postupka po prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka mogu nastati znatni troškovi,¹¹ koje u pravilu snosi predlagatelj. Tako podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka mora prije svega platiti sudsku pristojbu za prijedlog o otvaranju stečajnog postupka u iznosu od 13,27 eura,¹² no uz tu sudsku pristojbu mora predumjeti iznos za podmirenje troškova stečajnog postupka i uplatiti iznos predujma za namirenje troškova stečajnog postupka u iznosu od 130,00 eura u Fond za namirenje troškova stečajnog postupka (vidi članak 114. SZ-a).

Naime, vjerovnik koji predlaže pokretanje stečajnoga postupka dužan je uz pristojbu na prijedlog za pokretanje stečajnoga postupka prema Zakonu o sudskim pristojbama uplatiti i iznos predujma od 130,00 eura u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka te po nalogu suda u roku od osam dana dodatni iznos predujma koji ne može biti viši od 2.700,00 eura. Ako se taj iznos ne uplati, sud će odbaciti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Uplaćena sredstva troškovi su stečajnoga postupka na čiju naknadu vjerovnik koji je uplatio predumjam ima pravo. No kada se stečajni postupak ne provodi zbog nedostatka sredstava, predlagatelj može od svake osobe koja je odgovorna za to što prijedlog za pokretanje stečajnoga postupka nije pravodobno podnesen zahtijevati naknadu predumjmljenog iznosa i pretrpljene štete.¹³ Na toj je osobi teret dokaza da nije postupala protivno svojim dužnostima i da za to nije kriva.

Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka osniva se na svakom sudu, dakle sredstva fonda za pokriće troškova postupka specifična su proračunska sredstva i vode se na posebnom računu trgovačkih sudova. Iz Fonda se isplaćuju sredstva potrebna za namirenje troškova stečajnoga postupka koji se ne mogu namiriti iz imovine dužnika i osiguranja predujma za namirenje troškova stečajnoga postupka. Dakle, ako u određenom slučaju nema sredstava potrebnih za isplatu nastalih troškova (jer je npr. prijedlog podnio radnik, a niti su osigurana sredstva na temelju članka 112. SZ-a niti je s uspjehom naplaćen predumjam od odgovorne osobe), troškovi za taj postupak isplatit će se iz tog Fonda.

Sredstva isplaćena iz Fonda za namirenje troškova stečajnoga postupka trošak su stečajnoga postupka i stečajni upravitelj dužan ih je vratiti u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka nakon što u stečajnom postupku prikupe za to potrebna sredstva. Naravno, ta obveza nastupa ako su u određenom stečajnom postupku predumjmljena sredstva odnosno isplaćen je dio troškova, a kasnije u tomu stečajnom postupku bude imovine iz koje se mogu vratiti uplaćena sredstva u Fond. Stoga je obveza stečajnog upravitelja, čim se u tijeku stečajnog postupka prikupe sredstva, prvo vratiti pozajmljena sredstva u fond za vođenje stečajnog postupka.

Time bi se trebalo omogućiti funkcioniranje drugih stečajnih postupaka, no budući da u praksi postoji još mnogo stečajnih postupaka u kojima nema nikakvih sredstava ni imovine, pokazuje se da ta sredstva iz fonda za pokriće troškova stečajnog postupka u pravilu nisu dostatna. Jedan je od većih problema vođenja stečajnih postupaka što postoje određeni troškovi koji se moraju podmiriti, a s obzirom na mnoštvo stečajnih postupaka u kojem nema imovine, taj iznos iz Fonda često nije dostatan za podmirenje obveza koja nastaju.

U stečajnim postupcima posebno je problematično što postoje brojni troškovi tog postupka koje netko mora namiriti. S obzirom na to da dužnici u pravilu ne podnose prijedloge za otvaranje stečajnog postupka na vrijeme, a ni vjerovnici nisu često podnosili prijedloge za otvaranje stečajnog postupka zbog znatnih troškova, od 2015. uvedena su pravila na temelju kojih se osiguravaju novčana sredstva za namirenje troškova stečajnoga postupka, i to iz imovine samog dužnika.

Naime, nakon što FINA utvrdi nemogućnost izvršenja osnove za plaćanje radi nedostatka novčanih sredstava na računima dužnika pravne osobe, naložit će banci da zaplijeni novčana sredstva s računa dužnika, u iznosu od 660,00 eura za predumjam za namirenje troškova stečajnoga postupka. Taj nalog da se zaplijene novčana sredstva provodi se prije ostalih naloga, osim naloga za izvršavanje osnova za plaćanje obračuna poslodavca o neisplati dospeloga iznosa plaće i naknade plaće. Dakle, čim dođe nalog za plaćanje zbog čije provedbe na računu dužnika ne bi bilo dovoljno sredstava, FINA će naložiti da se prvo zaplijeni iznos od 660,00 eura za predumjam za namirenje troškova stečajnog postupka, a tek će se potom provoditi taj nalog za plaćanje, i to u iznosu raspoloživih sredstava. Jedina je iznimka kada dođe obračun poslodavca o neisplati dospeloga iznosa plaće i naknade plaće, koji će se provoditi odmah i bez ograničenja.

Ako FINA zaplijeni iznos koji je dovoljan za namirenje svih neizvršenih osnova za plaćanje upisanih u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje, obustavit će daljnju zapljenu za iznos predujma za namirenje troškova stečajnoga

postupka, oslobodit će iznos zaplijenjenih sredstava te izdati nalog bankama za izvršenje osnova za plaćanje upisanih u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje, osim ako je FINA podnijela prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.

Dakle, nakon što FINA provede sve neizvršene osnove za plaćanje, izdat će nalog za oslobođenje sredstava zaplijenjenih za namirenje troškova stečajnog postupka te će se dužniku omogućiti raspolaganje tim iznosom jer nema više nepodmirenih osnova za plaćanje koje su dane na naplatu.

U prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka koji podnosi FINA trebalo bi navesti postoje li zaplijenjena sredstva u skladu s iznesenim pravilima. No ako sud zaprimi prijedlog za otvaranje stečajnog postupka od dužnika, vjerovnika ili FINA-e bez tog podatka, odmah nakon primitka prijedloga zatražit će od FINA-e obavijest o osiguranju sredstava za namirenje troškova stečajnoga postupka.

Taj podatak o postojanju navedenih sredstava važan je sudu pri donošenju odluke o tome hoće li i za koji iznos pozvati predlagatelja odnosno odgovorne osobe dužnika na plaćanje predujma.

U tijeku postupka u kojem se odlučuje o tome hoće li se otvoriti stečajni postupak mogu nastati brojni troškovi, koji će se namirivati primarno iz tih zaplijenjenih iznosa s računa dužnika. No ako se otvori stečajni postupak, rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka nad dužnikom pravnom osobom naložit će se FINA-i da naloži banci prijenos zaplijenjenoga iznosa predujma na račun suda i obustavi daljnju pljenidbu do iznosa od 660,00 eura ako iznos predujma nije zaplijenjen u cijelosti. U slučaju da sud odbaci ili odbije prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, rješenjem o odbacivanju odnosno odbijanju naložit će FINA-i da oslobodi zaplijenjena sredstva.

3.1. PLAĆANJE PREDUJMA ODGOVORNIH OSOBA

Novi je SZ od 2015. uveo i novu obvezu plaćanja predujma odgovornih osoba, koji plaćaju osobe koje su odgovorne za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Naime, ako sljedeće osobe ne podnesu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u propisanom roku, osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu,¹⁴ član upravnoga odbora dioničkoga društva, likvidator dužnika, član nadzornoga odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu te član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu,¹⁵ sud će im po službenoj dužnosti naložiti plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnoga postupka u roku od osam dana, ako je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnijela jedna od osoba koja je oslobođena plaćanja predujma odnosno:

- radnici i prijašnji dužnikovi radnici ako su podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka radi namirenja svoje dospjele tražbine po osnovi rada

- FINA kada je to obavezna na temelju zakona¹⁶

- Republika Hrvatska.

Dakle, ako ovlaštene osobe dužnika nisu na vrijeme podnijele prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i ako nisu platile predujam za troškove postupka iz sredstava dužnika, a poslije je osoba oslobođena plaćanja tog predujma podnijela prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, iznos predujma naplatit će se od odgovorne osobe dužnika.¹⁷

Visina tog iznosa ovisi o svim okolnostima konkretnog slučaja, a na temelju članka 114. SZ-a mora se platiti iznos od 130,00 eura za Fond za namirenje troškova stečajnog postupka te iznos do 2.700,00 eura na ime predujma. No sud pri donošenju odluke o plaćanju predujma mora utvrditi jesu li osigurana novčana sredstva za namirenje troškova stečajnog postupka u skladu s člankom 112. SZ-a, a nakon toga mora se odrediti koji bi troškovi i u kojem iznosu mogli nastati u konkretnom postupku.

Nakon što u skladu s navedenim pravilima utvrdi koliki bi troškovi mogli nastati, sud će rješenjem naložiti odgovornoj osobi dužnika da plati navedeni predujam. U tom rješenju mora se posebno obrazložiti iznos predujma za koji se nalaže odgovornoj osobi da plati, a protiv tog rješenja osoba kojoj je naloženo plaćanje ima pravo žalbe.

Ako odgovorna osoba ne plati predujam u propisanom roku, na odgovarajući način primijenit će se pravila o prisilnoj naplati novčane kazne u parničnom postupku. Dakle, kada se ne plati dužni iznos u ostavljenom roku ili se o tome bez odgađanja ne obavijesti sud, sud će u daljnjem roku od osam dana na rješenje staviti potvrdu o ovršnosti te

rješenje dostaviti FINA-i radi izravne naplate novčane kazne provedbom ovrhe na novčanim sredstvima kažnjene osobe. Ako FINA u roku od godine dana od dana primitka rješenja ne provede ovrhu na novčanim sredstvima, dostavit će rješenje nadležnoj ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema prebivalištu, odnosno sjedištu osobe radi prisilne naplate izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza. Ako ovlaštena osoba nema prebivalište, odnosno sjedište na području Republike Hrvatske, FINA će dostaviti rješenje ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema sjedištu suda koji je donio predmetno rješenje.

Slijedom toga, ako odgovorne osobe dužnika nisu na vrijeme podnijele prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i ako nisu osigurana sredstva za namirenje troškova stečajnog postupka na računu dužnika, može se naložiti plaćanje tog predujma odgovornim osobama dužnika.¹⁸ Taj će nalog sud i prisilno provesti putem pravila o izravnoj ovrši ako se dobrovoljno ne plati iznos sredstava koji je sud naložio plaćanje.

Iznos za koji se može naložiti plaćanje predujma je 130,00 eura za Fond te do 2.700,00 eura za plaćanje troškova postupka, no ne može se uvijek točno predvidjeti koliki će troškovi nastati pa oni mogu biti i veći ili manji od ovog iznosa. Ako su troškovi veći, ne može se pozivati odgovorna osoba na uplatu tog iznosa, a ako su manji, sud će neiskorišteni iznos predujma nakon završetka postupka uplatiti u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka.

Dakle, kada se odgovornim osobama nalaže uplata predujma, neiskorišteni iznos predujma neće se vratiti onome tko je taj iznos platio, nego će se neiskorišteni iznos uplatiti u Fond¹⁹ da bi se pokrivali troškovi i drugih stečajnih postupaka koji se vode na tom sudu. S obzirom na to da u tom slučaju sud nalaže plaćanje predujma odgovornoj osobi dužnika, samo ta odgovorna osoba ima pravo žalbe protiv rješenja kojim joj je naloženo plaćanje predujma, a ne dužnik.

Budući da su se pojavila različita pravna shvaćanja o tome jesu li odgovorne osobe dužne platiti samo predujam ili predujam i iznos za Fond, na 26. sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sporova Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske dana 5. prosinca 2016 u skladu s člankom 40. Zakona o sudovima doneseno je sljedeće pravno shvaćanje: „Kad odgovorne osobe dužnika pravne osobe nisu u propisanom roku podnijele u ime dužnika prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, nego je prijedlog podnijela neka od osoba koja nije dužna platiti predujam za namirenje troškova stečajnoga postupka, odgovorne osobe obveznici su plaćanja i predujma od 1.000,00 kn u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka i predujma najviše do 20.000,00 kn za namirenje troškova stečajnog postupka čije se otvaranje predlaže.”

3.2. PREDUJAM ZA NAMIRENJE TROŠKOVA STEČAJNOG POSUTPKA

Budući da je plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnoga postupka bilo glavna prepreka podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, sada je zakonodavac to uredio u čak četiri različita članka. U članku 111. odredio je Fond za namirenje troškova stečajnog postupka, u članku 112. osiguranje novčanih sredstava za namirenje troškova stečajnog postupka, u članku 113. plaćanje predujma odgovornih osoba, a u članku 114. opća pravila o plaćanju predujma za namirenje troškova stečajnog postupka. To pravilo o obveznoj uplati predujma odražava činjenicu da je provođenje postupka u kojem se utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za otvaranje stečajnog postupka povezano s brojnim troškovima, kao što su troškovi vještačenja, privremenoga stečajnog upravitelja i dr. Stoga je obveza predlagatelja da predujmi te troškove jer će u protivnom sud odbaciti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Tako je kao opće pravilo istaknuto da je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka dužan platiti:

- iznos predujma od 130,00 eura u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka
- po nalogu suda u roku od osam dana dodatni iznos predujma koji ne može biti viši od 2.700,00 eura.²⁰ Dakle, u tom slučaju sud u odluci kojom se nalaže plaćanje troškova postupka određuje točan iznos koji treba platiti.²¹

No nisu svi podnositelji prijedloga za otvaranje stečajnog postupka dužni platiti predujam jer je izričito određeno da taj predujam nisu dužni platiti:

- radnici i prijašnji dužnikovi radnici ako su podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka radi namirenja svoje dospjele tražbine po osnovi rada

- FINA ako je podnijela prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka u skladu sa svojom dužnosti da podnosi te prijedloge

- Republika Hrvatska.

Ako je prijedlog podnijela osoba koja nije dužna platiti predujam, pri čemu nema zaplijenjenih sredstava, a ni odgovorne osobe nisu uplatile predujam u skladu s člankom 113. SZ-a, sredstva za namirenje troškova postupka predujmit će se iz Fonda za namirenje troškova stečajnoga postupka.

Dakle, ako je prijedlog podnijela neka druga osoba, tj. drugi vjerovnik ili sam dužnik, takvog podnositelja prijedloga pozvat će se da uplati predujam za namirenje troškova stečajnog postupka. Pri tome sud mora u obzir uzeti i zaplijenjena sredstvima na računu dužnika jer ako su osigurana sredstva za namirenje troškova stečajnoga postupka zaplijenom na računu dužnika, obveza podnositelja prijedloga umanjit će se za iznos osiguranih sredstava.

Nakon što sud zaprimi prijedlog za otvaranje stečajnog postupka koji je podnio vjerovnik koji nije radnik, FINA po službenoj dužnosti ni Republika Hrvatska, prvo će utvrditi postoje li zaplijenjena sredstva na računu dužnika, potom koliki bi iznos predujma bio potreban za pokriće troškova postupka u konkretnom slučaju, a nakon toga naložit će podnositelju prijedloga da plati odgovarajući iznos za namirenje troškova stečajnog postupka.

Iznos koji je uplaćen na ime troškova stečajnog postupka vratit će se podnositelju prijedloga, odnosno on spada u troškove stečajnog postupka pa ga je stečajni upravitelj dužan vratiti uplatitelju čim u tome stečajnom postupku bude dovoljno sredstava. Dakle, povrat predujmljenog iznosa isplaćuje se predlagatelju prije isplate stečajnih vjerovnika.

Međutim ako podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka nije uplatio predujam, sud će prijedlog odbaciti kao nedopušten,²² a ako predujam ne plati podnositelj prijedloga koji je odgovorna osoba tog dužnika i podnosi prijedlog na temelju zakonske obveze za podnošenje prijedloga, smatrat će se da nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka u propisanom roku. Predlagatelj se poziva na uplatu predujma za pokriće troškova prethodnog postupka zaključkom, protiv kojeg nije dopuštena žalba, no predlagatelj ima pravo na žalbu protiv rješenja kojim je odbačen njegov prijedlog za otvaranje stečajnog postupka zbog neplate predujma u određenom mu roku.²³

4. TROŠKOVI STEČAJNOG POSTUPKA

Troškovima stečajnog postupka bave se sva tijela stečajnog postupka, stoga sud, između ostalog, imenuje i razrješava stečajnoga upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezne upute, u skladu s ovim Zakonom, i određuje nagradu stečajnom upravitelju. Stečajni je upravitelj, između ostalog, dužan sklopiti ugovor s ovlaštenom fizičkom ili pravnom osobom za vođenje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga, sastaviti predračun troškova stečajnoga postupka i dostaviti na odobrenje odboru vjerovnika te se kao dobar gospodar brinuti o završetku započelih, a neobavljenih poslova dužnika i poslova potrebnih da bi se spriječilo nastupanje štete nad sredstvima dužnika. Dakle, stečajni upravitelj u Izvješću za izvještajno ročište mora navesti predvidive troškove i dosad nastale troškove.

U pogledu naknade troškova postupka odbor vjerovnika, između ostalog, razmatra izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase te daje odobrenje na predračun troškova stečajnoga postupka, a ako on nije osnovan, te odluke donosi skupština vjerovnika.

Obveze na temelju troškova postupka u pravilu nastaju nakon otvaranja stečajnog postupka, a ti vjerovnici ne prijavljuju svoje tražbine stečajnom upravitelju, već mogu zahtijevati od stečajnog upravitelja da im plati ono što duguje stečajna masa.

Iako se troškovi postupka naknađuju prije tražbina stečajnih vjerovnika, u niži isplatni red ipak ulaze troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku te kamate na tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova i troškovi koji za te vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku istoga su reda kao i tražbine tih vjerovnika. Tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova one su koje se zapravo namiruju posljednje u stečajnom postupku, a u praksi se vjerovnici nižih isplatnih redova rijetko pozivaju da prijave svoju tražbinu. Naime, osim razlučnih vjerovnika koji se posebno namiruju, u tijeku stečajnog postupka prvo se namiruju troškovi stečajnoga postupka, zatim se namiruju sve tražbine viših isplatnih redova (vidi članak 138. SZ-a), a tek onda dolazi

do namirenja tražbina nižih isplatnih redova.

Tražbine nižih isplatnih redova ne prijavljuju se odmah nakon otvaranja stečajnog postupka, već samo u slučaju ako sud posebno pozove i te vjerovnike da prijave svoje tražbine (članak 257. SZ-a). U prijavi takve tražbine treba naznačiti da se radi o tražbini nižega isplatnog reda i redno mjesto na koje vjerovnik ima pravo. Ako stečajni vjerovnici nižega isplatnog reda ipak prijave tražbinu, a pozvani su samo vjerovnici viših isplatnih redova da prijave tražbine, takvu prijavu sud odbacuje rješenjem.²⁴

Kao tražbine nižih isplatnih redova prijavljuju se i namiruju tražbine prema sljedećem redoslijedu:

1. kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnog postupka - kamate koje teku od dospelja određene tražbine stečajnog vjerovnika do otvaranja stečajnog postupka prijavljuju se i namiruju kao tražbine viših isplatnih redova, a kamate koje na tu tražbinu teku od otvaranja stečajnog postupka do namirenja tražbine prijavljuju se i namiruju kao tražbine prvoga nižeg isplatnog reda
2. troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku - troškovi sastava prijave tražbine i drugi troškovi koje vjerovnik ima u stečajnom postupku
3. novčane kazne za kazneno ili prekršajno djelo kao i takve sporedne posljedice kaznenog ili prekršajnog djela kojima se nameće obveza plaćanja novca
4. tražbine za besplatnu činidbu dužnika
5. tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekoga člana društva ili odgovarajuće tražbine. Član koji društvu u vrijeme kad je ono u krizi da zajam umjesto da mu pribavi vlastiti kapital, kada bi mu ga inače uredni gospodarstvenici trebali pribaviti, može u stečajnom postupku ostvarivati zahtjev za povrat zajma samo kao stečajni vjerovnik nižega isplatnog reda (članak 408. ZTD-a). Vjerovnici tu tražbinu često prijavljuju kao tražbinu viših isplatnih redova, ali ako član društva tvrdi da određeni zajam koji je dao nije tražbina nižega isplatnog reda, u samoj prijavi trebao bi detaljno obrazložiti zašto smatra da određena tražbina nije nižega isplatnog reda.

Kamate na tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova i troškovi koji za te vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku istoga su reda kao i tražbine tih vjerovnika. Tražbine nižih isplatnih redova koje spadaju u isti isplatni red namiruju se razmjerno.

Tražbine za koje je između vjerovnika i dužnika ugovoreno da će u stečajnom postupku biti nižega isplatnoga reda u slučaju dvojbe namirivat će se nakon svih navedenih tražbina.

4.1. VJEROVNICI STEČAJNE MASE

Iz stečajne mase prvo se namiruju troškovi stečajnoga postupka i ostale obveze stečajne mase, s time da je obveze stečajne mase stečajni upravitelj dužan namiriti redom kojim dospijevaju. Time je istaknuto da je stečajni upravitelj dužan podmirivati obveze koje terete stečajnu masu redom kojim budu dospijevale.

Te obveze stečajne mase stečajni upravitelj mora podmirivati, a ako nedostaje sredstava za njihovo podmirenje, stečaj se obustavlja. Usto, vjerovnicima stečajne mase pripada pravo na kondemnatorni zahtjev i namirenje u ovršnom postupku.

No postoji određeno ograničenje u pogledu pokretanja ovršnih postupaka jer ovrha radi ostvarenja tražbina prema stečajnoj masi koje nisu zasnovane pravnom radnjom stečajnoga upravitelja nije dopuštena šest mjeseci od otvaranja stečajnoga postupka. To pravilo ne odnosi se na:

1. obveze stečajne mase iz dvostranoobveznoga ugovora koje je stečajni upravitelj odlučio ispuniti
2. obveze iz trajnoga obveznog odnosa za vrijeme nakon prvoga roka u kojemu je stečajni upravitelj mogao otkazati ugovor
3. obveze iz trajnoga obveznog odnosa ako je stečajni upravitelj primio protučinidbu u korist stečajne mase (članak 170. SZ-a).

Vjerovnici stečajne mase ne prijavljuju svoje tražbine stečajnom upravitelju,²⁵ već mogu od stečajnog upravitelja zahtijevati da im plati što duguje stečajna masa. Dakle, ako bi vjerovnici stečajne mase ipak podnijeli prijavu za svoje tražbine, takvu prijavu ne treba razmatrati i uvrštavati u tablice prijavljenih tražbina, već je treba smatrati zahtjevom za isplatu dužnog iznosa.

I ti se vjerovnici dijele u dvije skupine: vjerovnike čije se tražbine temelje na troškovima stečajnoga postupka (vidi članak 155. SZ-a), i vjerovnike ostalih obvezastečajne mase (vidi članak 156. SZ-a). Stečajni upravitelj namiruje obveze stečajne mase redom kojim dospijevaju.

Stečajna masa trebala bi biti dovoljna za podmirenje svih obveza stečajne mase, a u slučaju kada se pokaže da neće biti dovoljna, stečajni postupak mora se obustaviti. Naime, ako se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokaže da stečajna masa nije dostatna ni za pokriće troškova postupka, stečajni sudac obustavit će i zaključiti postupak. Prije obustave stečajni sudac pribavit će mišljenje vjerovnika i saslušati stečajnoga upravitelja i vjerovnike stečajne mase (članak 293. SZ-a).

4.2. TROŠKOVI STEČAJNOG POSTUPKA

Provođenje stečajnog postupka povezano je s brojnim troškovima, koji se moraju namirivati pravovremeno jer se inače postupak ne bi mogao provoditi. Tako je SZ istaknuo da u te troškove spadaju:

- sudski troškovi stečajnoga postupka - kao što su troškovi sudskih pristojbi, troškovi uredovanja suda i sl.
- tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj. Odredbe te točke ne primjenjuju se na osobe koje su bile ovlaštene voditi poslove društva:
- nagrade i izdaci privremenoga stečajnoga upravitelja
- nagrade i izdaci stečajnoga upravitelja
- nagrade i izdaci članova odbora vjerovnika
- troškovi vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga po ugovoru, ako stečajni upravitelj podnosi godišnja financijska izvješća
- drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka.

S obzirom na to da je u praksi povremeno dolazilo do spornog tumačenja o nužnosti troškova vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga, da se izbjegnu različita tumačenja, novela 22. izričito je navela da se kao troškovi postupka podmiruju i troškovi knjigovodstveno-računovodstvenih usluga.

Navedeni troškovi uglavnom su stvarni troškovi koji nastaju nakon što je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnesen sudu, osim tražbina neisplaćenih plaća radnika prije otvaranja stečajnog postupka, koje su utvrđene u stečajnom postupku. Dakle, da bi se taj trošak mogao isplatiti, potrebno je prvo utvrditi koliko iznose neisplaćene plaće radnika, a potom određeni iznos predmetne tražbine isplatiti kao trošak stečajnog postupka. Time je zakonodavac u korist radnika prekršio pravilo da su troškovi postupka samo ono što je nastalo vezano uz sam stečajni postupak. To pravilo uvedeno je još 2012. dopunom starog SZ-a, a ostalo je i u novom zakonu. Cilj je takvog određivanja bio dodatno osigurati tražbine radnika, i to za iznos koji prelazi osigurane tražbine posebnim zakonom, odnosno Zakonom o osiguranju radničkih tražbina. No takvim određivanjem dodatno je otežan obračun tražbina jer će stečajni upravitelji morati izračunati i prijaviti sve tražbine radnika, nakon toga će protivno pravilima o diobama kojima se namiruju stečajni vjerovnici trebati isplatiti „tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj.” Nakon te isplate morat će se u tablicama prvoga isplatnog reda navesti za koji je iznos izvršena isplata kao tražbina troškova stečajnog postupka.

Ni utvrđivanje iznosa koji se isplaćuje kao trošak stečajnog postupka nije baš jasno određeno jer je navedeno da se odnosi na bruto²⁶ iznose utvrđene u stečajnom postupku koji su veći od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj. Na temelju

Zakona o osiguranju radničkih tražbina radnik ima pravo na isplatu neisplaćene plaće odnosno naknade plaće, u visini do iznosa minimalne plaće za svaki mjesec zaštićenog razdoblja, a koje predstavlja razdoblje posljednja tri mjeseca prije otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem, odnosno posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako je on prestao unutar šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka.

Usto, svrstavanje tog dijela tražbina radnika za neisplaćene plaće prije otvaranja stečajnog postupka u troškove stečajnog postupka moglo bi dovesti i do neželjenih posljedica na mogućnost nastavka poslovanja stečajnih dužnika. Naime, budući da se većina stečajnih postupaka pokreće u trenutku kada nema sredstava na računu dužnika, stečajni upravitelji morali bi prvi priljev sredstava iskoristiti za isplatu dijela plaća radnika osiguranih tim člankom, s time da te tražbine imaju prioritet i u odnosu na tražbine radnika koji rade za vrijeme trajanja stečajnog postupka kao i tražbina za troškove poslovanja (struja, voda, plin, troškovi materijala za preradu i dr.). U slučajevima kada priljev sredstava ne bude dostatan za podmirenje troškova poslovanja, radnika koji rade u tijeku stečajnog postupka i za tražbine koje su osigurane na temelju te dopune, može doći do onemogućavanja nastavka poslovanja stečajnog dužnika. Naime, upravo su takve negativne posljedice prijašnjeg pravila iz članka 86. Zakona o radu („Narodne novine”, broj: 38/95., 54/95., 65/95., 102/98., 17/01.) dovele do ukidanja slične odredbe prema kojoj je dio tražbina radnika bio osiguran kao tražbina vjerovnika stečajne mase. Doduše, sada je određeno samo da se te tražbine prije isplate moraju utvrditi u stečajnom postupku, a i trebalo bi pričekati da Agencija izvrši isplatu osiguranog iznosa da bi se sa sigurnošću moglo utvrditi koliki je iznos plaće trošak stečajnog postupka, što znači da nije moguća isplata prije donošenja rješenja o utvrđenim i osporenim tražbinama te dok Agencija ne isplati osigurani iznos.

4.3. NAGRADE I NAKNADE U STEČAJNOM POSTUPKU

Naknadu troškova²⁷ rješenjem određuje sud na temelju pisanog, obrazloženog i dokumentiranog izvješća stečajnoga upravitelja. Naknada troškova²⁸ određuje se u skladu sa stvarno učinjenim troškovima u tijeku stečajnog postupka, a stečajni upravitelj dužan je dokazati troškove i ne postoje posebni unaprijed određeni kriteriji na temelju kojih bi se isplaćivali troškovi postupka.²⁹ Naime, obračun stvarnih troškova rješenjem odobrava sudac na temelju pisanog, obrazloženog i dokumentiranog izvješća stečajnog upravitelja, a često se sastoje od troškova prijevoza, naknada plaćenih za različite potvrde, zatvaranja računa dužnika i sl.

Visinu nagrade u vrijeme zaključenja stečajnoga postupka određuje sud prema uredbi kojom Vlada Republike Hrvatske utvrđuje kriterije i način obračuna i plaćanja nagrade stečajnom upravitelju, i to na kraju postupka.³⁰ Nagrada i izdaci stečajnog upravitelja, kao i privremenoga stečajnog upravitelja spadaju u troškove stečajnoga postupka, stoga je stečajni upravitelj ujedno i vjerovnik stečajne mase. Na temelju te ovlasti Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima, koja je objavljena u „Narodnim novinama”, broj: 105 od 2. listopada 2015. Ta Uredba određuje samo tablicu za isplatu nagrade u skladu s vrijednosti unovčene imovine, stoga će jedan stečajni upravitelj biti jako uspješan i dobiti visoku nagradu jer je unovčio nekretninu na atraktivnoj lokaciji (npr. nekretnina koja se nalazi u centru Zagreba ili uz more), dok će drugi dugo pokušavati unovčiti nekretninu za koju nema zainteresiranih kupaca te će u skladu s vrijednosti unovčene imovine dobiti manju nagradu za rad. Usto, sada je omogućeno da se imovina dužnika proda u bescjenje bez utjecaja stečajnog upravitelja jer se moraju poštivati pravila o prodaji imovine elektroničkom javnom dražbom.³¹

Nadalje, u stečajnom postupku nagrada može biti najviše 795.000,00 kuna bruto, dok u predstečajnom postupku za cjelokupni rad od godine dana ta nagrada može biti najviše 20.000,00 kuna bruto, a u nadzoru nad ispunjavanjem stečajnog plana 30.000,00 kuna bruto godišnje.

U pogledu isplate nagrade za rad određeno je i da stečajni upravitelj koji je razriješen zbog nesavjesnog obavljanja svojih dužnosti nema pravo na nagradu za svoj rad.³² Time je dopunjeno pravilo prema kojem sud može razriješenomu stečajnom upravitelju rješenjem naložiti vraćanje onoga što je primio tijekom postupka (vidi članak 91. SZ-a).

Iako nije bilo zakonskih izmjena tog pravila, na sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sporova Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske održanoj 29. studenoga 2023. doneseno je sljedeće pravno shvaćanje vezano za nagradu za rad stečajnom upravitelju - osnovica za obračun nagrade, u kojem se ističe sljedeće:

„U stečajnom postupku u kojemu nije bilo imovine za unovčenje visina nagrade stečajnom upravitelju utvrđuje se

primjenom kriterija obujma i složenosti poslova te rada stečajnoga upravitelja na ispitivanju tražbina. Osnovica za obračun ne može biti iznos novčanih sredstava na računu stečajnog dužnika koji nije rezultat unovčenja stečajne mase ili rada stečajnog upravitelja, primjenom tablice vrijednosti unovčene stečajne mase i nagrade u postocima iz čl. 7. Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima.

Jednaki kriterij primjenjuje se i kada je samo dio stečajne mase imovina dužnika koja se može unovčiti, a dio su novčana sredstva koja nisu rezultat unovčenja imovine, u kojoj situaciji je osnovica za obračun nagrade u postotku od vrijednosti unovčene stečajne mase samo za onu imovinu koja je unovčena u stečajnom postupku, a ne i za novčane primitke koji ne potječu od rada stečajnog upravitelja.”

Nakon donošenja toga pravnog shvaćanja u odlukama sudova znatno se više uzimaju u obzir rad stečajnog upravitelja i kriterij obujma i složenosti poslova, no time se sama pravila Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima tumače prilično ekstenzivno. Doduše, ta pravila imaju mnoštvo propusta i nedovoljno su uređena, pa bi zakonodavac trebao intervenirati i donijeti kvalitetnije rješenje jer odluke sudova koje su sada prilično različite i ovise o svakome pojedinačnom slučaju dugoročno nisu smislene. Naime, stečajni upravitelji počinju raditi taj posao, a ne mogu ni približno znati koliko će biti plaćeni za taj rad, već to ovisi o konačnoj ocjeni suda u pogledu primjene kriterija obujma i složenosti poslova.

4.3.1. Odbor vjerovnika

Članovi odbora vjerovnika imaju pravo na nagradu za svoj rad, kao i na naknadu stvarnih troškova. Nagrada se određuje do visine prosječne dnevne plaće u Republici Hrvatskoj po danu koji provedu u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, a prosječna dnevna plaća utvrđuje se prema prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz.³³

Dakle, nagrada za rad odbora vjerovnika zapravo se određuje u skladu s danima kada je osoba imala obveze kao član odbora vjerovnika, no nije jasno zašto se taj iznos određuje na temelju visine dnevne prosječne plaće i to po posebnim kriterijima jer Vrhovni sud Republike Hrvatske svaka tri mjeseca, u skladu s odredbom članka 51. stavka 6. Kaznenog zakona („Narodne novine”, broj: 110/97.), utvrđuje prosječni dnevni dohodak, ali pri tome uzima prosječnu mjesečnu neto plaću za ukupno zaposlene u Republici Hrvatskoj. Tako je u odluci od 30. rujna 2025.³⁴ utvrđeno da je prosječna neto plaća u prethodna tri mjeseca bila 1444 eura, pa je prosječna dnevna plaća 48,13 eura. Ta se odluka mijenja svaka tri mjeseca i ažurniji su podatci nego oni koji su traženi u ovom članku i odluke Vrhovnog suda u pogledu određivanja dnevne prosječne plaće znatno su transparentnije, a razlika je u određenom iznosu zanemariva.³⁵

Sud iznimno može odrediti nagradu članu odbora vjerovnika koji nije vjerovnik uzimajući u obzir opseg i složenost poslova koji su mu povjereni. Ta je iznimka uvedena jer se u odbor vjerovnika kao osobe koje nisu vjerovnici imenuju većinom određeni stručnjaci koji svojim znanjem mogu pridonijeti radu odbora. Budući da te osobe nisu predstavnici vjerovnika, u pravilu nemaju poseban interes za sudjelovanje u odboru, pa se mogućnošću dodatnog nagrađivanja faktično omogućuje rad tih trećih osoba koje kao stručnjaci sudjeluju u radu odbora vjerovnika.

Članovi odbora vjerovnika imaju pravo i na naknadu troškova, pod istim uvjetima pod kojima pravo na naknadu troškova ima i stečajni upravitelj. O nagradi i naknadi troškova odlučuje sud posebnim rješenjem, no na prijedlog odbora vjerovnika. Rješenja o određivanju nagrade za rad i o naknadi troškova objavljuju se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a protiv tog rješenja pravo na žalbu imaju stečajni upravitelj i svi članovi odbora vjerovnika.

5. OSTALE OBVEZE STEČAJNE MASE

Uz obveze stečajne mase koje su svrstane u troškove stečajnog postupka, SZ određuje i drugu kategoriju, odnosno ostale obveze stečajne mase, u koju pripadaju:

1. obveze zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnoga postupka - u troškove stečajnog postupka pripadaju iznosi nagrade i izdatci stečajnog upravitelja te sudski troškovi stečajnog postupka, stoga sve ostalo spada u ostale obveze stečajne mase

2. tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u svezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu - i tim je pravilom uvrštena iznimka od pravila da u tražbine vjerovnika stečajne mase ulaze tražbine nastale nakon otvaranja stečajnog postupka. To je pravilo uvedeno s ciljem da se plati naknada za pružene usluge prije otvaranja stečajnog postupka, ali ne za sve usluge odvjetnika, nego samo za one tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka, a vezane su za zaštitu i ostvarivanje prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu

3. obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka - kada je određen ugovor u tijeku u trenutku otvaranja stečajnog postupka, stečajni upravitelj ima pravo izbora hoće li tražiti izvršenje tog ugovora ili ne (vidi članak 181. SZ-a). Stoga ako je održan ugovor na snazi, tražbina iz tog ugovora tražbina je stečajne mase.

4. obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove - u osnovi su to obveze nastale zbog obveze plaćanja naknade za izlučna prava i sl.

5. tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka - sve tražbine radnika koje su nastale nakon otvaranja stečajnog postupka tražbine su stečajne mase i stečajni upravitelj mora isplatiti te obaveze

6. obveze koje je preuzeo privremeni stečajni upravitelj, ovlašten raspolagati imovinom dužnika do otvaranja stečajnoga postupka - to su obveze koje su nastale prije otvaranja stečajnog postupka, ali one mogu nastati samo ako je u tijeku postupka prije otvaranja stečajnog postupka imenovan privremeni stečajni upravitelj i dužniku je zabranjeno raspolaganje imovinom. Stoga je određeno da su sve te obveze nastale ili preuzete od strane privremenog stečajnog upravitelja također obveze stečajne mase.

7. obveze iz trajnoga obveznoga odnosa ako je privremeni stečajni upravitelj primio protučinidbu za imovinu kojom je upravljao.

Te tražbine imaju poseban režim i ne prijavljuju se u stečajnom postupku, već ih stečajni upravitelj namiruje redom kojim dospijevaju. Ti vjerovnici imaju pravo u parničnom postupku ostvarivati svoje pravo kondemnatornom tužbom, neovisno o tome što je pokrenut stečajni postupak nad dužnikom. To znači da se postupak za navedene tražbine provodi kao da nema stečajnog postupka.

No u određenim slučajevima doći će i do isključenja vjerovnika stečajne mase, i to kada je za njihove zahtjeve stečajni upravitelj kasno saznao (vidi članak 292. SZ-a).

6. PODMIRENJE TROŠKOVA STEČAJNOG POSTUPKA

Da bi stečajni postupak mogao nesmetano teći, obveza je stečajnog upravitelja da tijekom cijelog postupka pazi na to da se iz stečajne mase osiguraju sredstva za namirenje predvidivih obveza stečajne mase.³⁶ Stoga on mora paziti i da se pri isplati pojedinih obveza stečajne mase izdvoje sredstva potrebna za pokriće obveza za koje se opravdano može pretpostaviti da će ih trebati namiriti u budućnosti. To znači da obveza stečajnog upravitelja nije samo u tome da namiri tražbine koje su dospjele, već mora uzeti u obzir i namirenje tražbina koje će nastati u budućnosti. Dakle, stečajni upravitelj brine o isplataima obveza stečajne mase i mora predviđati koje bi obveze mogle nastati u budućnosti jer se moraju predvidjeti i sredstva za isplatu tih obveza.³⁷

Stečajni upravitelj ima tu obvezu u tijeku cijeloga stečajnog postupka, ali i nakon njegova zaključenja mora predvidjeti koji će troškovi nastati u budućnosti i izdvojiti potreban dio sredstava za njihovu isplatu.

Stoga je određeno da će prije zaključenja stečajnoga postupka stečajni upravitelj, uz suglasnost suda, dio stečajne mase koji je bio izdvojen za namirenje budućih tražbina položiti kod suda ili javnog bilježnika.

Budući da nakon zaključenja stečajnog postupka prestaje ovlast stečajnog upravitelja da raspolaže tim dijelom stečajne mase, određeno je da nakon zaključenja stečajnoga postupka o isplati iz položenog novca odlučuje sud na temelju zahtjeva pojedinih vjerovnika stečajne mase. Pri donošenju odluke sud uzima u obzir potrebu da se osiguraju odgovarajuća sredstva za isplatu vjerovnika koji za ostvarenje svojih tražbina još uvijek ne raspolažu ovršnom ispravom ili drugom valjanom pravnom osnovom.

7. OTVARANJE I ZAKLJUČENJE STEČAJNOG POSTUPKA

U slučaju da se prije otvaranja stečajnog postupka utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, sud će donijeti odluku o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka te se tada stečajni postupak neće ni provoditi.

To pravilo o donošenju odluke o istovremenom otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka, u slučaju kada se utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, u skladu je s osnovnim ciljem stečajnog postupka jer provođenje stečajnog postupka nema smisla kada se vjerovnici nemaju iz čega namiriti.

Naime, u tijeku samoga stečajnog postupka nastaju određeni troškovi, i za svakoga stečajnog vjerovnika posebno (npr. troškovi sudskih pristojbi za prijave tražbina u stečajnom postupku i dr.) i u vezi s vođenjem stečajnog postupka,³⁸ stoga nema smisla nastavljati postupak u kojemu samo nastaju troškovi za koje se ne može očekivati da će se podmiriti.³⁹ Nastavak takvog postupka u kojem ne postoji imovina stečajnog dužnika⁴⁰ za vjerovnike bi bio dodatna šteta, stoga je obveza suda i stečajnog upravitelja realno procijeniti stanje imovine dužnika prije otvaranja stečajnog postupka, kako bi se otvarali samo stečajni postupci protiv dužnika za koje se očekuje stvarna mogućnost namirenja stečajnih vjerovnika.

No da bi se moglo donijeti rješenje kojim se istovremeno otvara i zaključuje stečajni postupak, nije dovoljno utvrditi da dužnik nema imovinu koja ulazi u stečajnu masu, odnosno da ona nije dovoljna ni za namirenje troškova tog postupka ili je neznatne vrijednosti, jer u tom slučaju sud mora omogućiti svim osobama koje imaju pravni interes da uplate predujam kako bi se pokrili barem osnovni troškovi otvorenoga stečajnog postupka.⁴¹ Iznos tog predujma za namirenje troškova prethodnog i otvorenoga stečajnog postupka ovisi o svim okolnostima konkretnog slučaja, a sud mora uzeti u obzir iznos dotad nastalih troškova i predvidivi iznos troškova otvorenoga stečajnog postupka, ali od tog iznosa treba oduzeti iznos već uplaćenog predujma (predlagatelja ili zadržan iznos na računu pravne osobe ili plaćeni predujam odgovornih osoba dužnika).

Nakon što pozove zainteresirane osobe⁴² da u roku od 15 dana uplate predujam za namirenje troškova prethodnog i otvorenoga stečajnog postupka, daljnja odluka suda ovisit će o samim zainteresiranim osobama. Naime, ako oni uplate traženi predujam, otvorit će se i voditi stečajni postupak, a ako ga ne uplate, istovremeno će se otvoriti i zatvoriti stečajni postupak.

Ako se stečajni postupak otvori i istovremeno zaključi, a dužnik nema sredstava ni za pokriće najnužnijih troškova (oglas, sređivanje arhivske građe i sl.), ta će se sredstva isplatiti na teret Fonda za pokriće troškova stečajnog postupka.

Budući da je u pojedinim predmetima bilo sporno koje su sve obveze stečajnog upravitelja u takvim slučajevima, sada je jasno propisano da stečajni upravitelj nema obvezu dostavljanja godišnjih financijskih izvješća i dodatnih podataka FINA-i radi javne objave i za nadzorne, statističke i druge potrebe, kao ni podnošenja prijave poreza na dobit nadležnoj ispostavi porezne uprave. To je jasno propisano jer su pojedini stečajni upravitelji bili pozivani na dostavu te dokumentacije, a nisu imali dostupne dokumente koji su potrebni za ove izvještaje pa je izrada tih izvješća povezana s troškovima koje dužnici nikako nisu mogli podmiriti.

S obzirom na to da radnici ponekad imaju dodatna prava u slučaju otvaranja i zaključenja stečajnog postupka, sada je jasno propisano da će sud rješenje kojim se stečajni postupak otvara i zaključuje dostaviti radnicima dužnika.

Iako je doneseno rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka, stečajni će upravitelj i nakon zaključenja stečajnog postupka u ime stečajnog dužnika i za račun stečajne mase unovčiti imovinu dužnika i prikupljenim sredstvima podmiriti nastale troškove stečajnoga postupka, a eventualni ostatak uplatiti u Fond za pokriće troškova stečajnog postupka. O obavljenim radnjama stečajni upravitelj podnosi izvještaje. Kada je to potrebno radi poduzimanja radnji u izvršavanju ovih ovlasti, stečajni je upravitelj ovlašten na temelju zaključka suda otvoriti kod banke odgovarajući račun.

Naime, u tijeku prethodnog postupka može se pronaći imovina stečajnog dužnika neznatne vrijednosti koja ne omogućava provođenje stečajnog postupka, ali je dostatna za pokriće troškova prethodnog postupka. Stoga će tu imovinu stečajni upravitelj unovčiti i time pokriti troškove prethodnog postupka, a ako još nešto preostane, taj će višak uplatiti u Fond za pokriće troškova stečajnog postupka.

Međutim, ako se i nakon donošenja rješenja o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu, sud će rješenjem o nastavku postupka radi naknade diobe pozvati stečajne vjerovnike da u roku od 30 dana stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine i zakazati ročište na kojem će se ispitati prijavljene tražbine (ispitno ročište). Predmetno rješenje o nastavku postupka donosi se neovisno o tome što je stečajni postupak već pravomoćno zaključen i što je možda dužnik brisan iz sudskog registra. U daljnjem tijeku postupka unovčiti će se pronađena imovina i putem diobe namiriti će se vjerovnici. Nakon provedene završne diobe stečajni sudac donijet će rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

No u praksi se pojavio problem u vezi s tumačenjem tog pravila da se postupak neće zaključiti ako se predujmi dostatan iznos novca, stoga je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske na sjednici 19. lipnja 2008. godine zauzeo sljedeće pravno shvaćanje: „*Otvaranje i istovremeno zaključivanje stečajnog postupka - čl. 63. SZ-a*

Ako tijekom prethodnoga postupka utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, stečajni sudac će javno objavljenim rješenjem pozvati na predujmljivanje dostatnog iznosa novca za pokriće troškova kako prethodnog, tako i stečajnog postupka.

Na plaćanje predujma pozivaju se sve osobe koje bi imale pravni interes da se stečajni postupak nad dužnikom provede, unatoč utvrđenoj nedostatnosti stečajne mase.

Ako se u roku koji rješenjem odredi stečajni sudac ne predujmi dostatan iznos novca za pokriće troškova kako prethodnog, tako i otvorenog stečajnog postupka, stečajni sudac će donijeti odluku o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka. U tom se slučaju stečajni postupak neće provesti i na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 196. do 202. SZ-a.

Ako se u roku koji rješenjem odredi stečajni sudac predujmi dostatan iznos novca za pokriće troškova kako prethodnog, tako i otvorenog stečajnog postupka, stečajni sudac će postupak otvoriti, ali ga neće zaključiti.

Pri određivanju iznosa predujma stečajni sudac je dužan voditi računa o tome da se uplaćenim iznosom novčanih sredstava trebaju pokriti troškovi provedenog prethodnog postupka, ali isto tako i troškovi provedbe stečajnog postupka koji će se nakon uplate predujma otvoriti. Svoje rješenje dužan je obrazložiti, kako u pogledu visine, tako i vrste troškova koji će se iz uplaćenog predujma podmirivati.

Obrazloženje:

Novela 2006. koja je stupila na snagu 29. srpnja 2006. godine i čije se odredbe primjenjuju i u postupcima u kojima do dana njenog stupanja na snagu nije donijeto rješenje o otvaranju (i o istovremenom zaključenju) stečajnog postupka (na temelju čl. 111. st. 2.) promijenila je i odredbu čl. 63. st. 1. SZ-a na način da sada propisuje da se postupak neće zaključiti, ako se u roku koji rješenjem odredi stečajni sudac predujmi dostatan iznos novca za pokriće troškova kako prethodnog, tako i otvorenog stečajnog postupka.

U praksi je dodatak noveliranoj odredbi čl. 63. st. 1. SZ-a izazvao zabunu u pogledu postupanja. Novi dio odredbe glasi: postupak se neće zaključiti, ako se u roku koji rješenjem odredi stečajni sudac predujmi dostatan iznos novca za pokriće troškova kako prethodnog, tako i otvorenog stečajnog postupka. Izraz "otvorenog" postupka naveo je stečajne suce na zaključak da u trenutku pozivanja na plaćanje predujma stečajni postupak mora biti otvoren, pa se takav otvoreni postupak neće zaključiti zbog plaćanja predujma. Ovakvo tumačenje odredbe nije ispravno. Naime, noveliranu odredbu treba promatrati u cjelini i tumačiti je u skladu s njenom svrhom. Pri takvom tumačenju nemoguće je ignorirati činjenicu da "stari" dio odredbe nije izmijenjen i da govori o jednoj odluci kojom će se otvoriti i zaključiti postupak ("...stečajni sudac će donijeti odluku o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka...").

Osim toga, stečajni postupak se ne može samo otvoriti za potrebe pozivanja na plaćanje predujma po čl. 63. st. 1. SZ-a. Njegove pravne posljedice jasno su propisane zakonom i one nastupaju kao nužna posljedica otvaranja stečajnog postupka (danom objave oglasa o otvaranju stečajnog postupka na oglasnoj ploči suda). To sigurno nije i ne može biti svrha izmijenjene odredbe čl. 63. st. 1. SZ-a.

Posljedično tome, rješenje o otvaranju stečajnog postupka ima zakonom propisan sadržajni minimum, koji nije moguće ignorirati "prigodnim" otvaranjem postupka po čl. 63. st. 1. SZ-a. Rješenjem o otvaranju stečajnog postupka (čl. 54. SZ-a) - između ostalog - moraju se pozvati vjerovnici na prijavu tražbina; zakazati ispitno i izvještajno ročište. Sve to nema nikakvog opravdanja u slučajevima prethodno utvrđene stečajne mase.

Konačno, otvoreni stečajni postupak ne može se zaključiti izvan pravila određenih SZ-om. To znači, osim u slučaju iz čl. 63. st. 1. SZ-a, nakon izvršene završne diobe ili u drugim slučajevima nedostatnosti stečajne mase (čl. 203. i 204. SZ-a) nakon obustave zbog nedostatnosti. U slučaju prethodno utvrđene nedostatnosti stečajne mase ni jedna od pretpostavki za zaključenje stečajnog postupka nije ostvarena, pa se opravdano postavlja pitanje zakonitosti (naknadnog) zaključenja postupka.

Pozivanje na plaćanje predujma je pretpostavka daljnjeg postupanja u slučajevima prethodno utvrđene nedostatnosti stečajne mase. Navedena izmjena odredbe čl. 63. st. 1. SZ-a obvezuje stečajnog suca da u slučajevima kad tijekom prethodnog postupka utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, prije donošenja rješenja o otvaranju i zaključenju postupka javnom objavom poziva pozove na uplatu potrebnog predujma.

Rješenje s pozivom na uplatu predujma stečajni je sudac dužan objaviti u Narodnim novinama (čl. 63. st. 2. SZ-a). Tek ako taj rok bezuspješno protekne, stečajni sudac ovlašten je donijeti rješenje o otvaranju i istovremenom zaključenju stečajnog postupka.

Zakonodavac nije odredio adresate kojima se poziv na plaćanje predujma iz odredbe čl. 63. st. 1. SZ-a upućuje, pa se ima zaključiti da se takav poziv upućuje neodređenom krugu osoba.

Po prirodi stvari, na plaćanje predujma pozvane su sve osobe koje bi imale pravni interes da se postupak - koji bi inače prema utvrđenoj činjenici nedostatnosti stečajne mase u prethodnom postupku trebalo otvoriti i zaključiti (ne provoditi) - otvori i provede.

Kao mogući zainteresirani "platitelji" predujma mogli bi se pojaviti članovi dužnikova društva (vlasnici poslovnih udjela, dioničari), pojedini vjerovnici (vjerovnici stečajne mase, razlučni i izlučni vjerovnici, stečajni vjerovnici), te sam dužnik (i dužnik pojedinac i dužnik pravna osoba). U stvarnosti taj pravni interes može biti utemeljen na različitim osnovama kao npr. razrješavanje određenih vlasničkih odnosa; pobijanje dužnikovih pravnih radnji, dobijanje vremena za pronalazjenja prikrivene imovine (kada postoji sumnja o tome da dužnik svoju imovinu ili neki njen dio prikriva); poduzimanje radnji radi povrata stvari; ispunjenje ugovora (koje je od imovinske koristi za dužnika); uređenja odnosa s eventualnim radnicima (otkazivanje ugovora o radu) i sl.

Pri određivanju iznosa predujma stečajni sudac je dužan voditi računa o tome da se uplaćenim iznosom novčanih sredstava trebaju pokriti troškovi provedenog prethodnog postupka, ali isto tako i troškovi provedbe stečajnog postupka koji će se nakon uplate predujma otvoriti.

Visina će se utvrđivati ovisno o okolnostima slučaja. U svakom slučaju predujmom bi trebalo biti predviđeno namirivanje osnovnih troškova (sudski troškovi - objave oglasa; naknada i nagrada stečajnom upravitelju; zatvaranja i otvaranja računa kod poslovne banke; troškovi izrade žiga; ovjere potpisa stečajnog upravitelja; predvidljive troškove budućih parnica itd.)

7.1. STEČAJNA MASA

Ako se donese rješenje kojim se stečajni postupak istovremeno otvara i zaključuje, moguće je da postoji određena imovina male vrijednosti, pa je određeno da nakon zaključenja stečajnoga postupka stečajni upravitelj može u ime i za račun stečajne mase unovčiti imovinu dužnika i prikupljenim sredstvima namiriti nastale troškove stečajnoga postupka, a neiskorišteni iznos uplatiti u Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka. Stečajni upravitelj može, kad je to potrebno radi poduzimanja radnji unovčenja imovine, na temelju zaključka suda otvoriti bankovni račun.

U slučaju unovčavanja imovine stečajna masa upisat će se u sudski registar, a pri upisu stečajne mase u sudski registar Ministarstvo financija - Porezna uprava po službenoj će dužnosti odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj stečajnoj masi. Dakle, sada stečajni dužnik nakon otvaranja stečajnog postupka mijenja upravu, naziv i dr., ali i dalje ima isti osobni identifikacijski broj, a taj broj mijenja ako je postupak nastavljen radi unovčenja određenih predmeta stečajne mase.⁴³ Usto je moguće da se više puta odredi upis stečajne mase, jer npr. treba unovčiti jedan predmet i nakon tog unovčenja stečajna masa briše se iz sudskog registra, zatim se pronađe drugi predmet pa se stečajna masa opet upisuje u sudski registar itd. Stoga bi bilo praktičnije da se novi osobni identifikacijski broj dodjeljuje pri otvaranju stečajnog postupka, a da se za stečajnu masu istakne kako se i dalje upotrebljava osobni identifikacijski broj koji je dužnik imao prije brisanja.⁴⁴

O radnjama poduzetim u postupku unovčenja stečajne mase stečajni upravitelj dužan je podnositi sudu pisana izvješća najmanje jedanput u tri mjeseca, a ta pisana izvješća objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova bez odgode. Stoga neovisno o tome što se možda vodi jedna parnica, u kojoj predmet po žalbi čeka četiri godine na rješavanje, stečajni upravitelji moraju svaka tri mjeseca podnositi pisana izvješća te ispunjavati sve druge obaveze.

Ako se ispune pretpostavke za nastavljavanje postupka radi naknadne diobe (vidi članak 289. SZ-a), sud će rješenjem o nastavljaju postupka pozvati stečajne vjerovnike da u roku od 30 dana stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine i zakazati ročište na kojem će se ispitati prijavljene tražbine (ispitno ročište), a istovremeno će se zakazati i izvještajno ročište.

Naime, ako je doneseno rješenje o istovremenom otvaranju i zaključenju stečajnog postupka, nije se utvrđivalo tko su vjerovnici određenog dužnika, a taj je podatak nužan u slučaju da se naknadno pronađe imovina čijim se unovčenjem mogu namiriti vjerovnici. Stoga je potrebno prvo utvrditi tko su vjerovnici određenog dužnika pa je određeno da se pozivaju vjerovnici da prijave svoje tražbine stečajnom upravitelju u roku od 30 dana, s time da se odmah saziva ispitno i izvještajno ročište. Nadalje, budući da je u tom slučaju jednak postupak kao i pri otvaranju stečajnog postupka, određeno je da će se na odgovarajući način primijeniti pravila o unovčenju stečajne mase, pravnim radnjama od posebne važnosti, privremenoj zabrani pravne radnje, otuđenju poduzeća ili pogona osobama s posebnim interesima te o pravnoj valjanosti pravne radnje. Također se na odgovarajući način primjenjuju pravila o unovčenju predmeta na kojima postoji različito pravo te o namirenju stečajnih vjerovnika (utvrđenje tražbine i dioba).

8. OBUSTAVA STEČAJNOG POSTUPKA

Brojni su stečajni postupci u kojima je stečajni postupak otvoren i proveden, ali se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokazalo da stečajna masa nije dostatna za pokriće troškova koji se namiruju iz stečajne mase.⁴⁵ U takvim postupcima pozivani su stečajni vjerovnici da prijave svoje tražbine, a održana su ispitna ročišta na kojima su utvrđene tražbine i doneseno je rješenje o utvrđenim i osporenim tražbinama.

SZ u člancima 283. i 284. uređuje dva takva različita slučaja obustave (i dva odvojena postupka) zbog nedostatnosti stečajne mase. Prvi je slučaj kada do obustave dolazi zbog nedostatnosti stečajne mase za pokriće troškova stečajnog postupka, a u drugom su slučaju troškovi stečajnog postupka podmireni, no nedostaje sredstava za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase.

U trenutku otvaranja stečajnog postupka nije uvijek očit daljnji tijek tog postupka i hoće li se i u kojem omjeru namiriti stečajni vjerovnici. U praksi su takvi postupci naknadne obustave stečajnih postupaka česti, naročito u slučajevima kada je većina imovine stečajnog dužnika opterećena različitim pravom. No neovisno o tome što je u tijeku postupka doneseno rješenje kojim se obustavlja postupak, ako se naknadno pronađe imovina, donosi se rješenje o nastavku postupka i stečajni upravitelj nakon unovčenja imovine sastavlja diobni popis u skladu s prijašnjim rješenjem o utvrđenim i osporenim tražbinama te popisima za djelomične diobe, ako su one provedene u stečajnom postupku.

Ako se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokaže da stečajna masa nije dostatna ni za pokriće troškova postupka, sud će obustaviti i zaključiti postupak. Dakle, u tom slučaju sud po službenoj dužnosti obustavlja stečajni postupak, no postupak se neće obustaviti i zaključiti ako se predujmi dostatan iznos novca za pokriće troškova stečajnog postupka, i za nastale troškove i za predvidive troškove koji će nastati u budućnosti pri provođenju stečajnog postupka.

Prije donošenja rješenja o obustavi postupka sud će pozvati na očitovanje vjerovnike stečajne mase, stečajnog upravitelja i skupštinu vjerovnika. Taj poziv za očitovanje objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča.

Dakle, nakon što zaprimi očitovanje stečajnog upravitelja, u kojem se navodi da stečajna masa nije više dostatna ni za pokriće troškova stečajnog postupka, odnosno takav prijedlog nekog od vjerovnika, ali i kada te činjenice utvrdi po službenoj dužnosti, sud je obavezan pribaviti očitovanje vjerovnika stečajne mase, skupštine vjerovnika i stečajnog upravitelja.

Pribavljanjem očitovanja nastoji se utvrditi može li stečajna masa namiriti troškove stečajnog postupka i žele li

pojedini vjerovnici predujmiti sredstva da ne bi došlo do obustave postupka. Naime, postupak se neće obustaviti i zaključiti ako vjerovnici koji se tome protive solidarno predujme dostatan iznos novca za pokriće troškova postupka.

Stoga sud pri pribavljanju mišljenja treba utvrditi protivili li se koji vjerovnik obustavi postupka. Ako se netko protivi, rješenjem ga se poziva da predujmi dostatan iznos za pokriće troškova daljnega stečajnog postupka. U tom rješenju određuje se i rok u kojem je takva osoba (ili više njih solidarno) obvezna uplatiti predujam. Ako se predujam uplati, stečajni se postupak nastavlja, no ako se ne uplati, donosi se rješenje o obustavi i zaključenju stečajnog postupka.

No u ovom slučaju nije jasno utvrđen postupak jer je određeno da će se uz vjerovnika stečajne mase i stečajnog upravitelja pozvati na očitovanje i skupština vjerovnika, no skupština vjerovnika može svoje očitovanje dati jedino na sjednicama te skupštine. Stoga bi radi pribavljanja njezina očitovanja u ovom slučaju ipak trebalo zakazati skupštinu vjerovnika da bi sud mogao dobiti njezino očitovanje. Naime, pisano se mogu očitovati pojedini stečajni vjerovnici, no u zakon se ne navodi da se pribavlja očitovanje stečajnih vjerovnika nego skupštine vjerovnika.

Budući da se u ovom slučaju postupak obustavlja jer nema dovoljno sredstava ni za podmirenje troškova postupka, određeno je da od dana podnošenja prijave o nedostatnosti stečajne mase za namirenje troškova stečajnoga postupka nije dopuštena ovrha radi naplate obveza stečajne mase.

Nakon što sud utvrdi da preostala stečajna masa nije dostatna ni za podmirenje troškova stečajnog postupka, donijet će rješenje kojim obustavlja i zaključuje stečajni postupak, a to rješenje i razlog za obustavu objavljuju se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča, pa se nakon pravomoćnosti tog rješenja dužnik briše iz upisnika u koji je upisan. Protiv tog rješenja svaki stečajni vjerovnik i dužnik imaju pravo žalbe.

Neovisno o tome što je stečajni postupak obustavljen i zaključen zbog nedostatnosti mase za pokriće troškova stečajnog postupka, stečajni upravitelj i nakon toga može u ime stečajnog dužnika, a za račun stečajne mase nastaviti s unovčenjem imovine dužnika i ostvarenim sredstvima podmiriti nastale troškove stečajnog postupka, a eventualni ostatak uplatiti u Fond za pokriće troškova stečajnog postupka koji se ne mogu namiriti iz imovine dužnika.

Dodatno je određeno da ako se nakon obustave postupka pronađu predmeti stečajne mase, sud će na prijedlog stečajnoga upravitelja, vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti provedbu naknadne diobe.

8.1. OSTALE OBVEZE STEČAJNE MASE

Već je spomenuto da postoje dva različita slučaja i postupka obustave stečajnog postupka zbog nedostatnosti sredstava za pokriće stečajne mase. U prvom se slučaju stečajni postupak obustavlja zbog nedostatnosti mase za pokriće troškova stečajnog postupka, a u drugom slučaju do obustave stečajnog postupka dolazi zbog nedostatnosti mase za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase.

Naime, ako su troškovi stečajnog postupka pokriveni, ali stečajna masa nije dostatna za ispunjenje ostalih dospjelih obveza stečajne mase, stečajni upravitelj mora podnijeti prijavu stečajnom sucu o nedostatnosti stečajne mase. Obvezan je tu prijavu podnijeti i u slučaju kada se može pretpostaviti da stečajna masa neće biti dostatna za ispunjenje ostalih postojećih obveza stečajne mase, kad one dospiju.

Dakle, u tom slučaju prijedlog za obustavu postupka podnosi jedino stečajni upravitelj, stoga ni vjerovnici ni sud po službenoj dužnosti nisu ovlašteni pokrenuti postupak vezan za taj slučaj obustave stečajnog postupka.

U ostale obveze stečajne mase pripadaju:

1. obveze zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnoga postupka
2. tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u vezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu
3. obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka

4. obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove

5. tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka

6. obveze koje je preuzeo privremeni stečajni upravitelj, ovlašten raspolagati imovinom dužnika do otvaranja stečajnoga postupka, smatraju se obvezama stečajne mase. To vrijedi i za obveze iz nekoga trajnog obveznog odnosa ako je privremeni stečajni upravitelj primio protučinidbu za imovinu kojom je upravljao.

Naime, u slučaju da stečajna masa nije dostatna za ispunjenje ostalih dospjelih obveza stečajne mase, stečajni upravitelj podnijet će prijavu sudu o nedostatnosti stečajne mase. Prijava stečajnog upravitelja mora sadržavati izvještaj o stanju unovčenosti predmeta stečajne mase, podatke iz kojih je vidljivo da su podmireni troškovi stečajnog postupka i koliko iznose ostale obveze stečajne mase i koliko su te obveze podmirene, odnosno koliko sredstava nedostaje da bi se podmirile sve ostale obveze stečajne mase.

Nakon što zaprimi prijavu o nedostatnosti stečajne mase, sud će je objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a stečajni vjerovnici i vjerovnici ostalih obveza stečajne mase mogu se očitovati o prijavi.

Neovisno o tome što je dostavio svoju prijavu o nedostatnosti stečajne mase, to ne oslobađa stečajnog upravitelja obveze da upravljanja i unovčuje stečajnu masu.

No od dana podnošenja prijave o nedostatnosti stečajne mase za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase, nije dopuštena ovrha radi naplate obveza stečajne mase.

8.2. NAMIRENJE OBVEZA

Neovisno o tome što je pokrenut postupak za obustavljanje stečajnog postupka zbog nedostatnosti stečajne mase, obveza je stečajnog upravitelja da i nadalje upravlja i unovčuje stečajnu masu, a od dana podnošenja prijave o nedostatnosti stečajne mase za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase nije dopuštena ovrha radi naplate obveza stečajne mase. Od unovčene stečajne mase stečajni upravitelj treba podmirivati obveze stečajne mase prema redoslijedu koji je točno utvrđen, pri čemu je istaknuto da se obveze istog reda podmiruju razmjerno visini njihova iznosa, ako nema dovoljno sredstava da se u cijelosti podmire.

Obveze stečajne mase podmiruju se prema sljedećem redoslijedu:

1. troškovi stečajnoga postupka, u koje spadaju sudski troškovi stečajnoga postupka, tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj, nagrade i izdaci privremenoga stečajnog upravitelja, stečajnoga upravitelja i članova odbora vjerovnika i drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka

2. obveze stečajne mase zasnovane nakon podnošenja prijave o nedostatnosti mase, a koje ne ulaze u troškove postupka - kao što su obveze iz dvostranoobveznog ugovora, ako je stečajni upravitelj izabrao ispunjenje nakon što je podnio prijavu o nedostatnosti stečajne mase, obveze na temelju trajnoga obveznog odnosa nakon prvoga roka nakon kojega je stečajni upravitelj mogao izjaviti otkaz poslije podnošenja prijave o nedostatnosti i obveze na temelju trajnoga obveznog odnosa ako je stečajni upravitelj nakon prijave o nedostatnosti mase primio protučinidbu u korist stečajne mase

3. ostale obveze stečajne mase - u koje spadaju obveze:

- zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne spadaju u troškove stečajnoga postupka

- tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u vezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu

- iz dvostranoobveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora uslijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka

- na temelju neosnovanoga obogaćenja mase
- tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka
- tražbine na ime uzdržavanja odobrenog dužniku pojedincu i njegovoj obitelji, odnosno osobno odgovornim članovima dužnika pravne osobe koji imaju ovlast za zastupanje.

U ostale obveze stečajne mase svrstavaju se i obveze koje je preuzeo privremeni stečajni upravitelj, ovlašten raspolagati imovinom dužnika do otvaranja stečajnoga postupka. To vrijedi i za obveze iz nekoga trajnog obveznog odnosa ako je privremeni stečajni upravitelj primio protučinidbu za imovinu kojom je upravljao.

Međutim, pri namirenju zbog nedostatnosti stečajne mase postoji i dodatno pravilo o namirenju tih obveza, prema kojemu na posljednje mjesto dolaze obveze po osnovi uzdržavanja odobrenoga dužniku pojedincu, njegovoj obitelji i osobno odgovornim članovima dužnika koji imaju ovlasti za zastupanje.

Stečajni upravitelj podmirivat će obveze stečajne mase prema redoslijedu određenom u članku 295. SZ-a, i to prvo troškove stečajnoga postupka, potom obveze stečajne mase zasnovane nakon podnošenja prijave o nedostatnosti mase, a koje ne ulaze u troškove postupka. Te obveze podmiruju se razmjerno visini njihovih iznosa. Upravo zbog zaštite namirenja u skladu s pravilima iz članka 295. SZ-a određeno je da čim stečajni upravitelj prijavi nedostatnost stečajne mase, nije dopuštena ovrha radi naplate tih obveza stečajne mase. Dakle, da bi se znao točan podatak o danu kada je prijavljena činjenica nedostatnosti stečajne mase, odnosno radi lakšeg dokazivanja tog dana, bilo bi dobro da stečajni upravitelji taj prijedlog osobno predaju nadležnom sudu u prijemnom uredu, kako bi se iz tog prijemnog štambilja jednostavno moglo utvrditi od kojeg je dana zabranjeno provođenje ovrhe.

8.3. OBUSTAVA POSTUPKA NAKON PRIJAVE O NEDOSTATNOSTI STEČAJNE MASE

Nakon što stečajni upravitelj podijeli stečajnu masu u skladu s pravilima određenima u članku 295. SZ-a, sud će rješenjem obustaviti i zaključiti postupak. Rješenje se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a s obzirom na to da ne postoje posebna pravila o tome tko ima pravo na žalbu protiv tog rješenja, pravo na žalbu ima svaka zainteresirana osoba, odnosno stečajni vjerovnici, vjerovnici stečajne mase i stečajni upravitelj. Nakon što rješenje o obustavi i zaključenju stečajnog postupka postane pravomoćno, dužnik se briše iz upisnika u koji je upisan te time prestaje postojati.

Iako je stečajni upravitelj podnosio izvješće pri podnošenju prijave o nedostatnosti stečajne mase, postoji posebna obveza za polaganje računa za svoju djelatnost nakon prijave o nedostatnosti mase. U tom izvješću stečajni upravitelj mora detaljno opisati sve radnje koje je napravio od podnošenja prijave o nedostatnosti stečajne mase do obustave i zaključenja stečajnog postupka.

Ako se nakon obustave postupka pronađu predmeti stečajne mase, sud će na prijedlog stečajnoga upravitelja, vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti provođenje naknadne diobe. Na odgovarajući se način primjenjuju pravila o naknadnoj diobi nakon završnog ročišta.

8.4. OBJAVA I UČINAK OBUSTAVE

Sud će rješenje kojim se stečajni postupak obustavlja te razlog za obustavu objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a prije toga izvijestit će dužnika, stečajnoga upravitelja i članove odbora vjerovnika o vremenu nastupanja pravnih učinaka obustave postupka. Rješenje se dostavlja upisnicima u koje je dužnik upisan te svim osobama kojima se dostavlja i rješenje o otvaranju stečajnog postupka, odnosno dužniku, pravnim osobama koje za dužnika obavljaju poslove platnoga prometa, ispostavi porezne uprave prema sjedištu dužnika i nadležnom državnom odvjetništvu.

Obustavom stečajnoga postupka dužnik ponovno stječe pravo na slobodno raspolaganje stečajnom masom. Stečajni vjerovnici nakon obustave stečajnoga postupka protiv dužnika pojedinca mogu neograničeno ostvarivati svoje preostale tražbine. Naime, stečajni vjerovnici čije su tražbine utvrđene i koje dužnik nije osporio na ispitnom ročištu, mogu protiv dužnika pokrenuti postupak prisilne ovrhe na temelju rješenja kojim je njihova tražbina utvrđena. S neosporenim tražbinom izjednačena je tražbina osporavanja koje nije uspjelo. Za određivanje i

provedbu ovrhe u tom slučaju isključivo je nadležan sud koji je provodio stečajni postupak, a provedbu ovrhe na nenovčanim sredstvima dužnika sud koji je provodio stečajni postupak može povjeriti nadležnomu općinskom sudu.

Pravo na žalbu različito je riješeno ovisno o razlogu za obustavu, pa je načelno pravilo da protiv rješenja o obustavi i zaključenju stečajnog postupka zbog nedostatnosti pravo žalbe ima svaki stečajni vjerovnik, a u slučaju obustave zbog nedostatnosti stečajne mase pravo žalbe ima i stečajni dužnik.

8.5. NAKNADNO PRONAĐENI PREDMETI

Da ne bi bilo dvojbe kako se i nakon obustave i zaključenja stečajnog postupka mogu naknadno pronaći predmeti stečajne mase, određeno je da će sud, ako se nakon obustave stečajnoga postupka pronađu predmeti stečajne mase, na prijedlog stečajnoga upravitelja, vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti provedbu naknadne diobe.

Istaknuto je da se u tom slučaju na odgovarajući način primjenjuje samo dio pravila iz odredaba o naknadnoj diobi, i to pravila o pravnim lijekovima, provedbi naknadne diobe te o tome da sud može odustati od određivanja nastavljanja postupka radi naknadne diobe te iznos koji stoji na raspolaganju za podjelu vjerovnicima ili pronađeni predmet prepustiti dužniku pojedincu, ako to smatra primjerenim s obzirom na neznatnost iznosa ili malu vrijednost predmeta te troškove nastavljanja postupka radi naknadne diobe. Određivanje nastavljanja postupka radi naknadne diobe sud može uvjetovati uplatom predujma kojim će se namiriti troškovi nastavljanja postupka radi naknadne diobe.

No nije jasno zašto nije izričito navedeno da se podredno primjenjuju i pravila iz članka 289. stavaka od 4. do 8. jer su ona nužna za provođenje naknadne diobe. Naime, bez pravila o tome da je naknadno pronađena imovina stečajna masa i da se na nju na odgovarajući način primjenjuju pravila o stečajnom dužniku i njegovim tijelima, zatim da se u ime i za račun te mase mogu voditi sporovi i da je stečajna masa nositelj prava vlasništva i drugih prava, kao i pravila o dodjeli osobnog identifikacijskog broja, stečajnoj bi masi u praksi moglo biti gotovo nemoguće unovčiti imovinu. Također, bez pravila o tome što sud radi nakon provedbe naknadne diobe (tj. da se odmah donosi rješenje o zaključenju) postupci po naknadno pronađenoj imovini trajali bi vječno. Iako za samu provedbu postupka nije nužno da stečajni upravitelj podnosi pisana izvješća o stanju stečajne mase, i to najmanje jedanput u tri mjeseca ili kada to zatraži sud i da se ta izvješća objavljuju na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova bez odgode, ipak su i ta pravila korisna za same vjerovnike i transparentno vođenje stečajnog postupka. Ali u ovome posebnom članku koji uređuje postupanje suda kada se nakon obustave stečajnog postupka naknadno pronađu predmeti nije predviđena podredna primjena navedenih pravila.

9. ZAVRŠNE NAPOMENE

Troškovi stečajnog postupka iznimno su važni za sve sudionike stečajnog postupka jer su važan čimbenik koji često presudno utječe na ishod i isplativost cijelog postupka. Kao prvo, izravno utječe na isplatu vjerovnika s obzirom na to da imaju prednost u naplati, odnosno da se svaka zarada od prodaje imovine prvo troši na te troškove.

Drugo, može biti odlučujući čimbenik za pokretanje postupka jer podnositelj prijedloga neće riskirati da snosi troškove podnošenja prijedloga ako nije izvjesno da će se podmiriti barem osnovni troškovi samog prijedloga. Nadalje, niska učinkovitost i visoki troškovi stečajnog postupka smanjuju ukupni povrat sredstava u gospodarstvu, a strani investitori pri ulaganju gledaju koliko je efikasan stečajni sustav zemlje.

Troškovi su odraz transparentnosti i efikasnosti pravosuđa. Ako su troškovi nepredvidivi, previsoki ili nejasni, to ukazuje na probleme u upravljanju postupkom, kao i na mogućnost zlouporabe, ali i na to da vjerovnici malih i srednjih društava nemaju veliku šansu za podmirenje tražbina.

Nagrada stečajnom upravitelju posebno je osjetljivo pitanje jer je to veći trošak, ali pravila o njezinu određivanju ključna su jer mogu stvoriti pogrešne poticaje. Ako se nagrada previše veže uz prodaju, upravitelj može žuriti s jeftinom rasprodajom umjesto da traži najbolju cijenu, a može biti i demotiviran da ulaže u dugotrajna istraživanja i pobijanja pravnih radnji ako se isplata nagrade očekuje tek kad cijeli postupak bude dovršen.

Troškovi stečajnog postupka nisu samo tehnički detalj. Ključni su pokazatelj stanja pravnog i gospodarskog sustava, a njihova visina i struktura određuju ima li stečaj smisla za naplatu potraživanja. Dakle, razumijevanje

troškova nije stvar knjigovodstva, već opstanka, strategije i ekonomske racionalnosti. Dobro osmišljen stečajni sustav s predvidivim i razumnim troškovima štiti prava vjerovnika, daje dužniku čist početak i vraća kapital u gospodarstvo. Loše osmišljen sustav troši taj kapital na samog sebe.

doc. dr. sc. JELENA ČUVELJAK⁴⁶

1 Uredba o Tarifi sudskih pristojbi („Narodne novine”, broj: 37/23.)

POGLAVLJE VI., PRISTOJBE U STEČAJNIM POSTUPCIMA I POSTUPKU LIKVIDACIJE

Predstečajni sporazum - Tar. br. 22.

(1) Za prijedlog rješenja o potvrdi predstečajnog sporazuma plaća se pristojba od 132,72 eura.

(2) Za žalbu protiv rješenja o potvrdi predstečajnog sporazuma plaća se pristojba od 265,45 eura.

Podnesci - Tar. br. 23.

(1) Za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka te za prijedlog za pokretanje postupka likvidacije plaća se pristojba od 13,27 eura.

(2) Za prijavu svakog pojedinog potraživanja vjerovnik plaća pristojbu u iznosu od 2% od vrijednosti tražbine, ali ne više od 66,36 eura.

(3) Za žalbu protiv odluke suda u stečajnom postupku ili postupku likvidacije plaća se dvostruki iznos pristojbe iz stavka 2. ovoga Tar. br.

Napomena:

1. Kao pristojbena osnovica na prijave vjerovnika uzima se iznos potraživanja kojeg prijavljuje vjerovnik. Pri tome se uzima da uvjetovana tražbina nije uvjetovana. Ako jedan vjerovnik prijavi više tražbina, pristojba se plaća na ukupni iznos tih tražbina.

2. Ne plaća se pristojba za:

a) podneske stečajnog upravitelja ili likvidatora

b) podneske koji nisu navedeni u ovom Tar. br. i za priloge uz podneske.

3. Pristojba prema ovom Tar. br. plaća se u postupku stečaja ili likvidacije pravnih osoba nad kojima se provodi postupak stečaja ili likvidacije.

Paušalna pristojba - Tar. br. 24.

(1) Nakon donošenja rješenja o završnoj odnosno naknadnoj diobi stečajni upravitelj dužan je iz stečajne mase položiti pristojbu u iznosu od 2% od zbroja iznosa koji su upotrijebljeni ili su na raspolaganju za podmirenje dugova stečajne mase (diobne mase), ali ne više od 265,45 eura.

(2) Paušalna pristojba u postupku likvidacije plaća se po ovom Tar. br.

Napomena:

1. Paušalna pristojba smatra se dugom stečajne mase.

2. Pristojba prema ovom Tar. br. plaća se u postupku stečaja ili likvidacije pravnih osoba nad kojima se provodi postupak stečaja ili likvidacije.

2 Nikada se istovremeno ne pozivaju da prijave tražbine vjerovnici viših i nižih isplatnih redova, a ako bi se to i napravilo, došlo bi do nemogućnosti prijave za određene tražbine vjerovnika jer u tražbine nižih isplatnih redova spadaju i kamate na prijavljene tražbine viših isplatnih redova, koje teku od dana otvaranja stečajnog postupka pa do dana isplate te tražbine.

3 Sud prvog stupnja pogrešno je primijenio odredbu članka 28. stavka 3. SZ-a kada je bez prethodnog pozivanja podnositelja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka na uplatu predujma za troškove predstečajnog postupka prijedlog odbacio kao nedopušten. Naime, odredbom članka 28. SZ-a nije propisano da je podnositelj prijedloga dužan uplatiti predujam za troškove predstečajnog postupka u trenutku podnošenja prijedloga, a ni da će u slučaju propuštanja uplate predujma pri podnošenju prijedloga prijedlog biti odbačen kao nedopušten. Zbog navedenoga, sud prvog stupnja bio je dužan prethodno pozvati predlagatelja na uplatu predujma, a tek ako predlagatelj u ostavljenom roku ne uplati predujam, sud odbacuje prijedlog kao nedopušten (članak 28. stavak 2. SZ-a).

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-2556/16 od 25. travnja 2016.)

4 Iznos nagrade ovisi prije svega o složenosti poslova koje je obavio i ocjene stečajnog suca o kvaliteti rada stečajnog upravitelja. Budući da je stečajni sudac, procijenivši obujam i rad stečajnog upravitelja, nagradu odredio u skladu s kriterijima propisanim Uredbom, na koje se poziva sud prvog stupnja u obrazloženju pobijanog rješenja, navodima svoje žalbe žalitelj nije doveo u sumnju pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-2196/2019 od 3. travnja 2019.)

5 Ta Uredba i Pravilnik nisu usklađeni s novom valutom.

6 U postupku pred sudovima stranka je Republika Hrvatska jer ministarstva i brojna druga tijela nemaju posebnu pravnu osobnost, već ih sve zastupa nadležno državno odvjetništvo.

7 Popis je dostupan na internetskim stranicama: <http://tjv.pristupinfo.hr/>, a 10. studenoga 2025. bilo je 5809 tijela javne vlasti.

8 S obzirom na to da se uvijek imenuje povjerenik, nije moguće da odobrenje daje sud jer povjerenik nije imenovan.

9 U slučaju otvaranja stečajnog postupka ne postoji taj problem jer umjesto prijašnje uprave dužnika, poslovanje dužnika u stečaju vodi stečajni upravitelj i tvrtka ima jasnu oznaku „u stečaju”.

10 No ako pravna osoba nema račun, ne postoji obveza FINA-e.

11 Primjerice troškovi vještačenja, privremenog stečajnog upravitelja, troškovi izdavanja potvrda nadležnih tijela o imovini dužnika i dr.

12 U skladu sa Zakonom o sudskim pristojbama („Narodne novine”, broj: 118/18., 51/23.)

13 Predlagatelj ostvaruje to pravo u posebnome parničnom postupku protiv odgovornih osoba kod dužnika.

14 Međutim, s obzirom na to da član uprave društva s ograničenom odgovornošću može dati ostavku na svoje članstvo u upravi u svako doba (članak 424. a Zakona o trgovačkim društvima), a ostavka proizvodi učinak u trenutku kada je izjavljena, s tim danom žalitelju bi prestala dužnost, svojstvo i pravni položaj direktora - člana uprave društva, posljedično tome član uprave, koji je dao ostavku, ne bi bio obveznik plaćanja predujma. Žalbi je priložena obavijest sudskom registru o ostavci i ostavka člana uprave Ante Guguća od 17. studenoga 2016. (list 84. i 85. spisa), iz koje proizlazi da žalitelju članstvo u upravi prestaje 1. prosinca 2016. Ostavku je društvo za člana društva zaprimilo 25. studenoga 2016. (list 85. spisa). Budući da žalitelj u trenutku donošenja pobijanog rješenja nije bio osoba ovlaštena za zastupanje dužnika, time nije ni obveznik plaćanja predujma za troškove. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-4356/17 od 18. srpnja 2017.)

15 U tom postupku žalitelj je pozvan na plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnog postupka pozivom na odredbu članka 113. stavka 1. SZ-a, no valja navesti da je žalitelj upisan kao prokurist u društvu K. P. d. o. o., jer to proizlazi iz izvotka iz sudskog registra dostavljenog uz prijedlog za otvaranje stečajnog postupka (list 3. spisa). Odredbom članka 44. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine”, broj: 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11., 111/12., 68/13., 110/15.; dalje u tekstu: ZTD) propisano je da je prokura trgovačka punomoć čiji su sadržaj i opseg ovlasti određeni ovim Zakonom. Stoga se žalitelj osnovano u žalbi poziva i na odredbu članka 47. stavka 2. ZTD-a kojom su ograničene njegove ovlasti u odnosu na radnje kojima se započinje stečajni postupak. Osim toga, prema odredbi članka 110. stavka 2. SZ-a ne postoji

obveza prokurista da podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.
(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-2134/17 od 12. travnja 2017.)

16 To se pravilo ne primjenjuje ako FINA podnosi zahtjev za provedbu skraćenoga stečajnog postupka nad pravnom osobom koja nema zaposlenih, ako u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana i ako nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje drugih postupaka radi brisanja iz sudskog registra.

17 Međutim, iz samog prijedloga za otvaranje stečajnog postupka proizlazi kako je FINA, primjenom članka 112. stavka 5. SZ-a, zaplijenila iznos od 5.000,00 kn za namirenje troškova stečajnog postupka. Nadalje, pravomoćnim rješenjem, poslovni broj: St-5121/16-10 od 22. veljače 2017., naloženo je osobi ovlaštenoj za zastupanje dužnika plaćanje predujma od 1.000,00 kn u Fond za namirenje troškova stečajnog postupka, primjenom članka 114. stavka 1. SZ-a. Pri tome valja istaknuti da je, primjenom te odredbe, sud mogao zatražiti od osobe ovlaštene za zastupanje dužnika i dodatni predujam u iznosu do 20.000,00 kn, no to nije učinio.

Dakle, za podmirenje troškova stečajnog postupka prvostupanjski sud već ima iznos od 5.000,00 kn, a u spisu nije vidljiv podatak je li osoba ovlaštena za zastupanje dužnika platila zatraženi predujam u iznosu od daljnjih 1.000,00 kn.

Prvostupanjski sud u pobijanom rješenju ne objašnjava razloge zbog kojih postojeći uplaćeni iznos predujma ne bi bio dovoljan za pokriće troškova stečajnog postupka i ne navodi razloge zbog kojih plaćanje predujma traži od osoba koje imaju pravni interes za provođenje stečajnog postupka umjesto od osobe ovlaštene za zastupanje dužnika.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-66/18 od 9. siječnja 2018.)

18 Odredbom članka 128. stavka 9. SZ-a propisano je da ako dužnik do završetka prethodnoga postupka postane sposoban za plaćanje, sud će postupak obustaviti (što je u predmetnom postupku prvostupanjski sud i učinio), a troškove provedenoga postupka u tom slučaju dužan je naknaditi dužnik

S obzirom na to da je FINA u svojem prijedlogu za otvaranje stečajnoga postupka navela da potražuje pripadajuću naknadu za obavljanje poslova u stečajnom postupku u skladu sa SZ-om, u propisanom iznosu uvećano za troškove PDV-a (str. 2. spisa), a kako iz odredbe članka 3. Pravilnika o vrsti i visini naknade troškova Financijske agencije u predstečajnom postupku i o visini naknade troška Financijske agencije za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nesporno proizlazi da FINA ima pravo na naknadu troška za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u iznosu od 140,00 kn uvećanom za PDV, sveukupno u iznosu od 175,00 kn, valjalo je žalbu FINA-e prihvatiti kao osnovanu.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-3134/2021 od 23. srpnja 2021.)

19 Pravilno je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem naložio dužnikovu zastupniku po zakonu predujmiti za namirenje troškova stečajnog postupka navedeni iznos od 1.000,00 kn jer nakon nastanka stečajnog razloga nesposobnosti za plaćanje nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u propisanom roku (iako je to bila dužan učiniti prema odredbi članka 110. stavka 2. SZ-a), a prijedlog je podnijela FINA u skladu s odredbom članka 444. stavka 2. SZ-a. Budući da žalitelj kao član uprave dužnika nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, sud je pravilno naložio plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnog postupka u skladu s odredbom članka 113. stavka 1. SZ-a. Obveza plaćanja predujma za namirenje troškova stečajnog postupka u toj je situaciji zakonska obveza.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-7474/16 od 9. studenoga 2016.)

20 Pravilno je prvostupanjski sud naložio zastupniku po zakonu stečajnog dužnika da predujmi za namirenje troškova stečajnog postupka navedeni iznos od 2.000,00 kn jer nakon nastanka stečajnog razloga nesposobnosti za plaćanje nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka iako je to bio dužan učiniti prema odredbi članka 110. stavka 2. SZ-a. Stoga je prijedlog podnijela FINA u smislu odredbe članka 110. stavka 1. SZ-a. S obzirom na to da nisu zaplijenjena novčana sredstva na računima dužnika u smislu odredbe članka 112. stavka 5. SZ-a (list 1. spisa) i žalitelj kao član uprave dužnika nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, sud je

pravilno naložio plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnog postupka kao dodatni iznos predujma, prema odredbi članka 113. stavka 1. SZ-a u vezi s člankom 114. stavkom 1. SZ-a.
Obveza plaćanja predujma za namirenje troškova stečajnog postupka u konkretnoj situaciji zakonska je obveza. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ- 7322/2016 od 9. studenoga. 2016.)

21 Uz navedeno, za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i za prijedlog za pokretanje postupka likvidacije plaća se pristojba od 13,27 eura, a za prijavu svakoga pojedinog potraživanja vjerovnik plaća pristojbu u iznosu od 2 % od vrijednosti tražbine, ali ne više od 66,36 eura. Za žalbu protiv odluke suda u stečajnom postupku ili postupku likvidacije plaća se dvostruki iznos pristojbe iz stavka 2. ovoga Tar. br.

22 Dužnik ne osporava činjenicu da nije platio predujam na koji je pozvan zaključkom od 7. prosinca 2016., pa je prvostupanjski sud pravilno, primjenom članka 114. stavka 5. SZ-a, odbacio prijedlog kao nedopušten. Razlozi na koje se žalitelj u žalbi poziva nisu odlučni za donošenje ove odluke. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-960/17 od 2. ožujka 2017.)

23 Više ne postoji mogućnost da sudac oslobodi uplate predujma stečajnog dužnika koji je predložio otvaranje stečajnog postupka ako on dostavljanjem javnobilježnički ovjerenog popisa imovine dokaže da ima dovoljno imovine za pokriće troškova prethodnog postupka.

24 Ako je stečajni upravitelj pogriješio i uvrstio i te tražbine u tablice prijavljenih tražbina, to bi trebalo osporiti, no u tom slučaju sud treba donijeti rješenje o odbačaju prijave, a ne rješenje o osporavanju tražbine. U praksi se greške događaju u slučaju prijave troškova sastava prijave tražbine, a Republika Hrvatska često prijavljuje i iznose novčanih kazni.

25 Vjerovnik stečajne mase ne ostvaruje svoje tražbine podnošenjem prijave stečajnom upravitelju. Ako vjerovnik stečajne mase ipak podnese prijavu, njegovu prijavu valja tretirati kao zahtjev stečajnom upravitelju da dobrovoljno ispuni obvezu, a ne kao prijavu stečajnog vjerovnika. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-8108/03 od 14. veljače 2006.)

26 S obzirom na to da prisilni propisi ne dopuštaju isplatu samo doprinosa iz plaće bez doprinosa na plaću, to zapravo nije bruto iznos nego iznos ukupnog troška plaće.

27 Prvostupanjski sud pravilno je odbio zahtjev stečajnog upravitelja za naknadu troškova računovodstva u iznosu od 800,00 eura i nalaganje računovodstvu suda da u skladu s člankom 94. stavkom 6. SZ-a iz Fonda za namirenje troškova stečajnog postupka isplati iznos od 800,00 eura društvu SC Ured d. o. o. na račun tog društva naveden u izreci pobijanog rješenja. Naime, iako je stečajni upravitelj u skladu s odredbom članka 89. stavka 1. točke 1. SZ-a dužan sklopiti ugovor s ovlaštenom fizičkom ili pravnom osobom za vođenje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga, troškovi vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga po tom ugovoru odnosno naknada koju stečajni upravitelj (u ime stečajnog dužnika) mora platiti na temelju tog ugovora fizičkoj ili pravnoj osobi koja je dužniku pružala te usluge spadaju u troškove stečajnog postupka prema članku 155. točki 4. SZ-a. Slijedom navedenoga, pravna ili fizička osoba koja na temelju ugovora (koji je u ime stečajnog dužnika sklopio stečajni upravitelj) potražuje naknadu za obavljene knjigovodstveno-računovodstvene jest vjerovnik stečajne mase koji svoje potraživanje troškova stečajnog postupka prema članku 154. stavku 1. SZ-a namiruje iz stečajne mase. Prema tome, naknada za pružene knjigovodstveno-računovodstvene usluge koja je nastala na temelju ugovora sklopljenog sa stečajnim upraviteljem trošak je stečajnog postupka, no tu naknadu od stečajnog dužnika može potraživati samo pravna ili fizička osoba koja je stečajnom dužniku pružala te usluge, ali ne i stečajni upravitelj. Upravo zbog toga trgovačko društvo SC Ured d. o. o., koje je pružalo navedene usluge stečajnom dužniku vjerovnik je stečajne mase koji svoje potraživanje može namiriti iz stečajne mase i to neovisno o (eventualne nemogućnosti) namirenju tražbina stečajnih vjerovnika, a i stečajni je upravitelj, u skladu s odredbom članka 295. stavka 1. SZ-a dužan vjerovnicima stečajne mase ispunjavati obveze stečajne mase, s

time da se troškovi stečajnog postupka u slučaju nedostatnosti stečajne mase za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase ispunjavaju prije ispunjenja ostalih obveza stečajne mase. Dakle, naknada za vođenje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga nije tražbina stečajnog upravitelja koju rješenjem određuje sud u smislu članka 94. stavka 3. SZ-a.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-3070/2024 od 15. listopada 2024.)

28 Je li putni trošak stečajnog upravitelja od njegova mjesta prebivališta koje je izvan sjedišta suda do sjedišta suda stvarni trošak u smislu članka 94. SZ-a, odnosno ostvaruje li stečajni upravitelj pravo na naknadu putnog troška od svojeg prebivališta do županije u kojoj sjedište ima sud pred kojim se vodi stečajni postupak?

Stečajni upravitelj ima pravo na putne troškove koji su nastali na području nadležnog suda, kao i na putne troškove od svojega mjesta prebivališta koje je izvan sjedišta suda do sjedišta suda ako se nalazi na listi A stečajnih upravitelja toga suda jer je i taj trošak stvarni trošak u smislu članak 94. SZ-a.

(Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 550/2023 od 3. listopada 2023.)

29 U rješenju ovog suda poslovni broj: Pž-1471/2022-3 od 13. travnja 2022. sud je izrekao stav da stečajni upravitelj ima pravo na naknadu stvarnih troškova koje je imao zbog sudjelovanja na ispitnom i izvještajnom ročištu, zato što se ta ročišta nisu ni mogla održati bez sudjelovanja stečajnog upravitelja i da je pogrešan pravni pristup prvostupanjskog suda da u takvom slučaju stečajni upravitelj nema pravo na naknadu putnih troškova iz mjesta prebivališta do sjedišta suda. Prvostupanjski sud mogao bi odbiti zahtjev za naknadu putnih troškova stečajnog upravitelja u slučaju da njegovo sudjelovanje nije bilo nužno, ali u situaciji kad je sudjelovanje stečajnog upravitelja u pojedinim fazama stečajnog postupka nužno, kao u ovom slučaju, takvi su zahtjevi za naknadu stvarnih troškova osnovani u skladu s odredbom članka 94. stavaka 1. i 3. SZ-a.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj: Pž-2724/2022 od 29. lipnja 2022.)

30 U konkretnom slučaju, prvostupanjski je sud pravilno zaključio da se radi o preuranjenom zahtjevu, s obzirom na to da se zahtjev za nagradu stečajnom upravitelju (osim u slučaju nastavka poslovanja dužnika ili odobravanja stečajnog plana) može staviti tek nakon što stečajni upravitelj završi sve poslove i obavi sve radnje za završetak stečajnog postupka te prestanka obavljanja svoje dužnosti, nakon čega će položiti završni račun vjerovnicima kako to propisuje odredba članka 95. SZ-a.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj: Pž-4329/17 od 13. srpnja 2017.)

31 Eventualna zamjena te prodaje s neposrednom pogodbom ovisi o razlučnom vjerovniku pa na to stečajni upravitelj ne može utjecati.

32 Odredbom članka 94. stavka 7. SZ-a propisano je da ako je stečajni upravitelj razriješen zbog nesavjesnoga obavljanja dužnosti, nema pravo na nagradu. Pri tome, suprotno žalbenim navodima, nije odlučna duljina vremenskog razdoblja u kojem je stečajni upravitelj prije razrješenja obavljao tu dužnost kao ni okolnost je li (s uspjehom) unovčio svu imovinu dužnika koja ulazi u stečajnu masu ili njezin dio. Stoga pobijanim rješenjem, koje se temelji na navedenoj zakonskoj odredbi, nije povrijeđeno njegovo ustavno pravo na rad i zaradu, kako to pogrešno smatra žalitelj.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj: Pž-8620/16 od 1. veljače 2017.)

33 Za razdoblje od siječnja do kolovoza 2025. prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske iznosila je 1434 eura, pa bi prosječno dnevno to iznosilo 47,80 eura (<https://podaci.dzs.hr/2025/hr/97029>).

34 <https://www.vsrh.hr/novcana-kazna-prosjecni-dnevni-dohodak.aspx>

35 U ovom razdoblju bi to bilo 33 centa po danu.

36 Dakle, o isplati troškova stečajnog postupka odlučuje sud samo u pogledu dijela koji je izdvojen na posebnom računu za namirenje troškova stečajnog postupka.

Nisu osnovani žalbeni navodi da je prvo trebalo namiriti tražbine radnika kao vjerovnika prvoga višeg isplatnog reda jer se prema odredbi članka 85. stavka 1. SZ-a iz stečajne mase prvo namiruju troškovi stečajnog postupka i ostale obveze stečajne mase, a tek se potom namiruju tražbine stečajnih vjerovnika. Međutim, ti žalbeni navodi vjerovnika nisu odlučni jer u svakom slučaju stečajna masa nije dostatna za namirenje troškova stečajnog postupka pa su ispunjene pretpostavke za obustavu i zaključenje postupka iz članka 203. stavka 1. SZ-a. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj: PŽ-2674/17 od 26. travnja 2017.)

37 Osnovani su žalbeni razlozi da troškovi vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga po ugovoru iz članka 89. stavka 1. točke 1. SZ-a, ako stečajni upravitelj podnosi godišnja financijska izvješća, pripadaju u troškove stečajnog postupka u skladu s odredbom članka 155. stavka 4. SZ-a. U skladu s odredbom članka 111. stavka 3. SZ-a, iz Fonda za namirenje troškova stečajnoga postupka isplaćuju se sredstva potrebna za namirenje troškova stečajnoga postupka koji se ne mogu namiriti iz imovine dužnika i osiguranja predujma za namirenje troškova stečajnoga postupka.

7. U skladu s time, nije pravilno stajalište prvostupanjskog suda da se troškovi vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga ne isplaćuju iz Fonda za namirenje stečajnog postupka jer takvi troškovi nisu određeni odredbom članka 64. stavka 6. SZ-a. Taj trošak vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga unesen je u odredbu članka 155. SZ-a odredbom članka 66. Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona iz 2022. godine („Narodne novine”, broj: 36/22; dalje u tekstu: ZIDSZ/22.), kada je uvedena i obveza stečajnog upravitelja da sklopi ugovor za vođenje knjigovodstvenih-računovodstvenih usluga, i to odredbom članka 59. stavka 1. ZIDSZ/22.

Te izmjene primjenjuju se na ovaj postupak, a zbog toga sudska praksa na koju se u pobijanoj odluci poziva prvostupanjski sud nije primjenjiva jer je u međuvremenu došlo do izmjene zakonskih odredbi kako je navedeno. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj: PŽ-4145/24 od 27. studenoga 2024.)

38 Trgovačkopravne i poreznopravne obveze dužnika da vodi knjige i polaže račune ne mijenjaju se otvaranjem stečajnoga postupka.

39 Sama činjenica da se vodi postupak radi pobijanja pravnih radnji ne utječe na pravilnost i zakonitost pobijanog dijela rješenja. Prema odredbi članka 141. stavka 1. SZ-a, stečajni vjerovnik ima mogućnost podnijeti tužbu (odnosno preinačiti već podnesenu tužbu) i voditi postupak radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika, na što je pravilno ukazano i u obrazloženju prvostupanjskog rješenja.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-2481/16 od 13. travnja 2016.)

40 Nije odlučan žalbeni navod dužnika koji općenito navodi da ima neplaćenih potraživanja o kojima se vode sudski postupci jer će se u slučaju naplate tih potraživanja odrediti naknadna dioba (članak 289. SZ-a). Nije osnovan žalbeni navod dužnika da ima imovinu, s obzirom na to da to ne proizlazi iz isprava koje prileže spisu dostavljene po dužnikovu zastupniku po zakonu (list 7.-12. spisa), a ni u žalbi dužnik konkretno ne navodi i ne dokazuje o kojoj se to konkretnoj imovini radi.

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-263/17 od 15. veljače 2017.)

41 17. Međutim, osnovani su žalbeni navodi da je visina predujma koji su osobe s pravnim interesom pozvane uplatiti nepravilno (previsoko) određena.

18. Prvostupanjski je sud donoseći pobijano rješenje nepravilno primijenio odredbu članka 155. SZ-a, što je utjecalo na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja.

19. Naime, iz predračuna je vidljivo da je stečajni upravitelj obračunao 10.000,00 kn na ime parničnog troška, a iz odgovora na žalbu proizlazi da se protiv dužnika kao tuženika pred Općinskim sudom u Šibeniku, poslovni broj: P-1969/2021 vodi parnični postupak, a kada bi stečajni upravitelj bio pozvan preuzeti postupak, to bi moglo prouzročiti parnične troškove, kao i da bi parnični troškovi mogli nastati u slučaju pokretanja postupka radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji (ako vjerovnici donesu takvu odluku).

20. Odredbom članka 155. SZ-a propisano je da u troškove stečajnoga postupka pripadaju: 1. sudski troškovi stečajnoga postupka, 2. tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj, 3. nagrade i izdaci privremenoga stečajnog upravitelja, stečajnoga upravitelja i članova odbora vjerovnika, 4. drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka.

21. Iz navedene odredbe ne proizlazi da u troškove stečajnog postupka spadaju utvrđeni troškovi parničnog postupka u parnicama u kojima je stečajni dužnik stranka. Tako je i prema praksi ovog suda u predmetu poslovni broj: PŽ-604/2020 od 5. veljače 2020. Zbog toga je prvostupanjski sud pogrešno kao predvidive troškove stečajnog postupka procijenio i parnične troškove od 10.000,00 kn.

22. Također, prvostupanjski sud pogrešno je zaključio kako je predvidivo da će u stečajnom postupku nastati ostali troškovi u iznosu od 1.000,00 kn. U izvješću i predračunu privremenoga stečajnog upravitelja nije navedeno na što se odnose ostali troškovi, već je samo općenito navedeno da ostali (neplanirani) troškovi stečaja iznose 1.000,00 kn. Dakle, ne radi se o određenim troškovima postupka, već o općenitoj mogućnosti da nastanu i ostali troškovi, zbog čega nije realno očekivati nastanak takvih troškova u konkretnome stečajnom postupku.

23. Suprotno žalbenim navodima, pravilno je prvostupanjski sud procijenio troškove nagrade stečajnom upravitelju od 12.000,00 kn, uzimajući u obzir obujam i složenost poslova za pretpostavljeno trajanje stečajnog postupka od šest mjeseci.

24. Preostale očekivane troškove (nagrade privremenoga stečajnog upravitelja, troškove i doprinose stečajnog upravitelja, materijalne troškove, poštanske troškove, troškove platnog prometa i arhiviranja te računovodstvene usluge) prvostupanjski sud pravilno je procijenio.

25. Stoga je pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo ocijeniti da očekivani troškovi stečajnog postupka iznose ukupno 25.613,00 kn.

26. Budući da su osobe s pravnim interesom već uplatile predujam od 5.000,00 kn, pravilno je prvostupanjski sud umanjio visinu predujma za 5.000,00 kn.

27. Međutim, FINA je osigurala sredstva za namirenje troškova stečajnoga postupka u iznosu od 5.000,00 kn (stranice 1. i 48. spisa) u skladu s odredbom članka 112. stavka 1. SZ-a, a prvostupanjski sud nije taj iznos uzeo u obzir pri odlučivanju o visini predujma pa je visinu predujma valjalo dodatno umanjiti za 5.000,00 kn.

28. Stoga je valjalo potvrditi prvostupanjsko rješenje u dijelu u kojem se pozivaju osobe koje imaju pravni interes solidarno uplatiti 15.613,00 kn (točka I. izreke ovog rješenja), dok je u preostalom dijelu u kojem je sud pozvao na uplatu predujma u iznosu od 16.000,00 kn valjalo ukinuti bez potrebe vraćanja na ponovni postupak (točka II. izreke ovog rješenja).

(Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-1471/2023 od 19. svibnja 2023.)

42 Predlagatelj može od svake osobe koja je odgovorna što prijedlog za pokretanje stečajnoga postupka nije pravodobno podnesen zahtijevati naknadu predujmljenog iznosa i pretrpljene štete (vidi članak 110. SZ-a).

43 U skladu s logikom stečajnog postupka, bilo bi opravdano da se taj broj promijeni otvaranjem stečajnog postupka, kako bi svi bili jasno upozoreni na nastale promjene.

44 Nepremostiv problem u praksi bile su stečajne mase koje su imale naknadno pronađenu imovinu, ali u kojima je stečajni postupak zaključen prije uvođenja sustava osobnog identifikacijskog broja, pa je tim stečajnim masama bilo nužno dodijeliti novi osobni identifikacijski broj (jer nikada nije ni postojao).

45 Sama činjenica na koju se žalitelj poziva, a to je da je u tijeku parnica po tužbi založnog dužnika protiv stečajnog dužnika radi izdavanja brisovnog očitovanja, ne utječe na taj postupak. Predmet je te parnice nekretnina koja ne ulazi u stečajnu masu i ne odlučuje se o imovini stečajnog dužnika, pa nema razloga za daljnje vođenje stečajnog postupka. Stečajni postupak vodi se radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika ako postoji stečajna masa (članak 2. stavak 1. SZ-a), a prvostupanjski je sud utvrdio da stečajne mase nema ni za namirenje troškova stečajnog postupka (članak 2. stavak 1. SZ-a). Parnica na koju se D. d. o. o. pozvalo žalbenim navodima nije parnica iz koje bi stečajni dužnik pribavio bilo kakvu imovinu ili imovinsku korist koju bi trebalo podijeliti vjerovnicima, pa je prvostupanjski sud osnovano obustavio stečajni postupak.

Ujedno se ističe da je odredbom članka 293. stavka 4. SZ-a propisano da stečajni upravitelj može i nakon obustave i zaključenja stečajnog postupka u ime stečajnog dužnika a za račun stečajne mase nastaviti s unovčenjem imovine dužnika i s ostvarenim sredstvima postupiti prema odredbi iz članka 133. stavka 1. SZ-a. (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, PŽ-5849/17 od 17. listopada 2017.)

46 sutkinja Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske, prof. struč. stud. Zagrebačke škole ekonomije i managementa, docent Sveučilište Sjever